

Mål- och resursplan (MRP) 2020-2023 Budget 2023

Kommunfullmäktige 2022-12-12

Trollhättans Stad

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

1. Fastställa Mål- och resursplan 2020–2023/Budget 2023 enligt Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag
2. Fastställa resultatbudget, kassaflödesbudget och balansbudget för år 2023 och plan 2024–2025.
3. Fastställa driftbudget för år 2023 samt ramar för 2024–2025 för nämnder och kommunstyrelse.
4. Fastställa fokusområde, prioriterade mål och nyckeltal.
5. Fastställa investeringsbudget för år 2023 och investeringsplan för 2024 - 2025, med specificerade objekt. Objekt märkta med (EB) skall beslutas särskilt i kommunstyrelsen.
6. Godkänna låneram med högst 800 mkr per år för 2023.
7. Kommunstyrelsen får besluta om exploateringsbudget för exploateringsområde, under förutsättning att fastställd detaljplan följs och att tomtförsäljningen beräknas täcka kostnaderna.
8. Kommunstyrelsen får disponera avsatta medel för oförutsedda utgifter och särskilda åtgärder. Avseende övergripande IT, digitalisering/verksamhetsutveckling, jobb till Unga, och Vårhaga sommarkollo får beslutanderätten delegeras till kommunstyrelsens ordförande. Anslag till Agenda 2030 får delegeras till utskottet för Agenda 2030, trygghetsutskottet får delegeras till trygghetsutskottet, näringslivsutskottet får delegeras till näringslivsutskottet och kompetensutveckling personal och hälsopott får delegeras till personalutskottet.
9. Kommunstyrelsen får besluta om kompensation för löneökningar vid årlig lönerrevision inom tilldelad ram, 55 mkr. Kommunstyrelsen får delegera beslutanderätten till kommunstyrelsens personalutskott.
10. Trollhättan Exploatering AB erhåller ett villkorat ägartillskott på högst 6 mkr för år 2023 och att ägartillskott för kommande år beslutas årligen i budget.
11. Nämndernas verksamhetsplan med budget anmälas till kommunstyrelsen senast sista januari. Kommunstyrelsen godkänner nämndernas verksamhetsplaner med budget i februari och ärendet anmäls till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att:

1. Fastställa internräntesatser för år 2023 enligt specifikation i budgethandlingen.
2. Kompensation för personalkostnader vid årlig lönerrevision lämnas inom tilldelad ram. Ramen är styrande för totalutrymmet vid kommande löneförhandlingar. Kommunstyrelsens personalutskott får i uppdrag att fördela anslaget.
3. Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten för övergripande IT-investeringar, digitalisering/verksamhetsutveckling, jobb till Unga och Vårhaga sommarkollo till kommunstyrelsens ordförande.
4. Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten för agenda 2030 till utskottet för agenda 2030.
5. Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten för anslaget trygghetsutskottet till trygghetsutskottet.
6. Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten för anslaget näringslivsutskottet till näringslivsutskottet.
7. Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten för kompetensutveckling personal till personalutskottet.
8. Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten för hälsopott till personalutskottet.

Innehållsförteckning

Programförklaring Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna	1
Agenda 2030	13
Styrande policys	14

Vision, mål och styrning

Vision	17
Styrmodell	18
Fokusområde och prioriterade mål	19
Nyckeltal	20
God ekonomisk hushållning	22

Planeringsförutsättningar

Omvärldsanalys	25
Befolkning	28
Ekonomiska förutsättningar	30
Ekonomisk analys	35

Nämnder

Kommunfullmäktige	46
Kommunstyrelsen	46
Överförmyndarnämnd, valnämnd och kommunrevision	48
Utbildningsnämnden	50
Kultur- och fritidsnämnden	52
Omsorgsnämnden	53
Arbetsmarknads- och socialnämnden	54
Samhällsbyggnadsnämnden	55

Ekonomiska rapporter

Resultatbudget	57
Kassaflödesbudget	57
Balansbudget	58
Driftbudget per nämnd	59
Investeringsbudget per nämnd	59
KS anslag oförutsett/särskilda åtgärder	60
Exploateringsbudget	63
Ramförändringar	65
Investeringsplan	68

Bilaga: röda tråden

Programförklaring

Mandatperioden 2023 – 2026

Den hållbara framtidstaden

Trollhättan skall vara den naturliga utvecklingsmotorn i Fyrbodalen. Det innebär att vi, tillsammans med ytterligare några starka noder och kommuner i Västra Götaland, ska komplettera Göteborg i utvecklingen av hela vår region. Var och en på sitt sätt. Var och en med sin unika identitet. Utvecklingsmotorer med speciella resurser, kvaliteter och förmågor som gemensamt skapar en god och hållbar utveckling. När det gäller Trollhättan ska vi vara ledande på flera viktiga områden som främjar en hållbar samhällsutveckling. Näringsliv, skola, äldreomsorg, trygghet och ett gott liv för våra invånare. Vi ska fortsätta vårda och utveckla de förutsättningar som skapat vår unika position som högteknologiskt kompetenscentrum, lärosäte och med en god förmåga till omställning när så krävs. Utmaningar Trollhättan tagit sig an och klarat av genom ett nära och konstruktivt samarbete mellan näringsliv, offentlig sektor, myndigheter och viktiga parter i civilsamhället. En målbild som fortsatt kommer ge oss nya möjligheter, men också påkallar ett stort politiskt ansvar.

Trollhättan har en fantastisk potential och den skall vi ta vara på. I Trollhättan finns sedan många år tillbaka flera viktiga funktioner på plats. Vi har en bra infrastruktur, världsledande företag, högskola och sjukvård. Dessa funktioner lägger en bra grund för vårt fortsatta utvecklingsarbete.

Vi vill dock vara tydliga med att det finns ett antal frågor där vi omgående behöver visa politisk handlingskraft. Här är några sådana exempel;

Tryggheten i vår kommun. Vi måste arbeta mer intensivt med tryggheten, särskilt i det offentliga rummet och i skolan, men även i det viktiga arbetet gällande trygghet inom familjen. Vi måste också arbeta mer strukturerat för att säkerställa att fler människor lämnar bidragsberoende till förmån för egen försörjningsförmåga.

I skolan är det nödvändigt att alla barn får bättre förutsättningar att lämna grundskolan med godkända resultat.

Vår äldreomsorg är ett eftersatt område och här ska vi säkerställa en god kvalitet i hela kommunen där valfrihet ska vara ett ledord. Som Trollhättebo ska man känna sig trygg i att man även som äldre ska kunna få göra de val man anser vara bäst utifrån vad man själv önskar.

På **miljö- och klimatområdet** har Trollhättan på senare år blivit omsprungna från att tidigare haft en position som förebild i landet. Vi är tydliga med att jordens resurser är ändliga och vi

kommer att säkerställa ett arbetssätt där vi främjar den biologiska mångfalden, ser möjligheten med lokalproducerade livsmedel och får till en modell där vi återbrukar i betydligt större omfattning.

Ekonomisk prioritering Tillsammans med de inledande fyra exemplen på prioriterade områden som kräver extra skyndsamt fokus, måste kommunen inleda ett handlingskraftigt arbete i syfte att få ner skuldsättningen i de kommunala bolagen. Den höga skuldsättningstakten är på sikt en fara för kommunens kärnuppdrag.

Agenda 2030

Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Agenda 2030 och Globala målen syftar till att skapa en hållbar utveckling. En hållbar utveckling innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov. Det innebär att vi måste leva på ett sätt idag som ger framtida generationer samma möjligheter som vi själva har.

Hållbarhetsfrågor i enlighet med Agenda 2030 kommer samlas under ett nytt utskott under Kommunstyrelsen och kommer vara högt prioriterade under mandatperioden för att Trollhättan ska utvecklas på ett hållbart sätt för nuvarande och framtida generationer.

En trygg plats

Många Trollhättebor upplever otrygghet på ett eller annat sätt. För sig själva eller för sina nära och kära. Det är en utveckling vi måste vända och här måste vi agera kraftfullt.

Under mandatperioden kommer vi att fokusera på olika insatser för att stärka känslan av trygghet både i det offentliga rummet och i skolan. Men vi skall även fortsätta prioritera det viktiga arbete som redan görs inom kvinnofridsarbetet.

Arbetet kommer ske utifrån ett brett samarbete mellan kommun, polis, näringsliv, civilsamhälle och föreningsliv. Det finns en stor kraft i att samla dessa aktörer och tydliggöra roller och funktioner så att alla vet vem som ska göra vad. Gemensamt kan vi öka tryggheten.

Kommunen kommer ta samordnande roll i detta arbete och dessutom stå för de investeringar som krävs i form av exempelvis övervakningskameror, skyltar, smarta lyktstolpar med nödbelysning samt andra åtgärder som krävs för att minska risken för stölder, skadegörelse och överfall med mera. Kommunens arbete med att förhindra att unga människor rekryteras in i kriminella miljöer ska vara högt prioriterat.

Målet är glasklart – Trollhättan skall vara en kommun där du känner dig trygg.

På väg mot Sveriges bästa företagsklimat

Den offentliga verksamhet som kommunen bedriver är beroende av att det finns företag som väljer att driva verksamhet i Trollhättan över tid. Lönsamma och hållbara verksamheter som både genererar skatteintäkter och ger oss arbetstillfällen. Därför är det av största vikt att vi ser till att förutsättningarna för det lokala näringslivet är optimala. Det ska vara attraktivt att bo, verka, arbeta och studera i Trollhättan.

Våra kommunala bolag ska under inga omständigheter konkurrera med det lokala näringslivet. Vi har flera starka kommunala bolag i Trollhättan som var och en på sitt sätt bidragit till stadens utveckling, men även inom ramen för det gemensamma moderbolaget Stadshus Trollhättan AB. De kommunala bolagens tydliga uppdragsdirektiv, affärsidéer och ledning ska garantera det, vårt politiska fokus på detta område blir den kommande perioden att bevaka att inga övertramp görs, och att hela tiden värdera om och när det kan finnas tjänster som kan genomföras i privat regi. Vi kommer därför också pröva om det finns vissa kommunala verksamheter som i framtiden i stället kan utföras av privata aktörer. I konsekvensens namn är det vår övertygelse att kommunen ska göra det den är bäst på, dvs fokusera på våra kärnverksamheter och låta näringslivet sköta det de är bäst på.

Monopolet som de kommunala bolagen har när det gäller att vara hyresvärd för kommunala verksamheter kommer tas bort och vi kommer öppna upp för de kommunala verksamheterna att hyra in sig hos privata fastighetsägare. På detta sätt ser vi att vi ger verksamheterna ett större utbud och flexibilitet, näringslivet en möjlighet, och vi minskar skuldsättningen i koncernen.

Med de förutsättningar, och den potential, som Trollhättan har borde vi ligga i topp i företagsrankningarna. Därför kommer vi arbeta hårt för att nå dit och Trollhättan börjar nu sin resa mot Sveriges bästa företagsklimat.

Valfrihet inom omsorgen

Trollhättans kommunmedborgare har en grundläggande rätt i att själva kunna styra vem som skall tillgodose det egna omsorgsbehovet. Denna rättighet är en viktig frihetsfråga. Att som idag, endast ha kommunen som leverantör, är något som vi under mandatperioden kommer ändra på och där vi vill öppna upp för fler alternativ.

Frågan om valfrihet hänger också samman med människors möjlighet att känna trygghet. Saknas valfriheten att välja till och från omsorgsgivare, tas ett avgörande steg bort ifrån att bygga trygghet. Att öppna upp för valfrihet bland äldre ser vi som lika naturligt som att välja skola. Makten att styra över ens liv är något som även äldre skall ha en rättighet till. Valfriheten måste och ska omfatta alla kommuninvånare.

Trollhättan ska vara en plats där alla ges möjlighet att välja sitt boende. Där hemtjänst skall kunna erbjudas av flera aktörer. Målet är att öka välbefinnandet för de äldre. Att känna egen

makt över sina val och sin situation är något de flesta av oss är vana vid, och helt avgörande för vår egen och anhörigas förmåga att känna trivsel, trygghet och välbefinnande. Här vill vi inte ha några omotiverade begränsningar.

Vi vill också uppmuntra och underlätta för privata aktörer inom äldreomsorgen. Där det är helt naturligt att flera aktörer får möjlighet att erbjuda kvalitativa hemtjänster. Trollhättan ska öppna upp möjligheterna för drift av särskilda boenden. Välrenommerade privata aktörer bör även kunna ges möjlighet att både driva och bygga särskilda boenden.

Ovanstående synsätt gäller också våra LSS-boenden. Möjligheten att få forma livet efter ens önsknings ska, som nämndes tidigare, omfatta samtliga våra invånare och deras anhöriga.

I Trollhättan ska det vara enkelt, självklart och attraktivt att välja sina alternativ. Kommunen ska vara en möjliggörare för en sådan utveckling. Både anställda och omsorgstagare ska känna stabilitet, trygghet och inte minst entusiasm inför denna förbättring.

För att nå dit kommer vi i ett tryggt tempo att införa Lagen om Valfrihet (LOV).

Klimat och miljö

Läget för vårt klimat blir alltmer akut. Alla måste bidra för att stoppa klimatförändringarna. Vi vill därför satsa på både strategiska och mer operativa klimatåtgärder för att minska Trollhättans stads klimatbelastning.

De strategiska måste innehålla tydliga målsättningar med årlig uppföljning. Till exempel vill vi därför anta ett politiskt, strategiskt mål om att Trollhättan återigen ska bli Sveriges bästa miljökommun i slutet av nuvarande mandatperiod.

Exempel på mer operativa åtgärder inom området är att alla förskole- och skolmiljöer ska vara giftfria. Detta eftersom barn exponeras mer och tar lättare upp gifter i kroppen vid lek på till exempel golv/marktytor. Därför vill vi fasa ut plast i samtliga skolor, förskolor och fritidsverksamheter. Vi vill också att man endast anlägger giftfria lekplatser och fotbollsplaner samt sanerar nuvarande konstgräsplaner och lekplatser från gifter.

För att påverka växthuseffekten och minska klimatförändringarna vill vi att fler Trollhättebor skall välja cykeln som transportmedel. För att uppmuntra detta beteende vill vi få till mer logik i cykeltrafiken och besluta om tidsplaner för färdigställda cykelvägar till Sjuntorp, Åsaka och Öresjö.

Barnomsorg och utbildning

För att ett samhälle ska må bra och utvecklas, måste skola och utbildning fungera väl. Välutbildade medborgare lägger grunden för vårt gemensamma välstånd, men också för enskilda individers möjligheter att utvecklas och lyckas med sina egna ambitioner i livet.

I Trollhättans stad ska alla barn och ungdomar ha tillgång till en god och likvärdig utbildning av hög kvalitet, baserad på vetenskaplig grund. Trygghet och värdegrund ska genomsyra våra verksamheter.

Vi ska initiera och inleda ett konstruktivt samarbete också med stadens friskolor och förskolor. I syfte att all utbildning vi driver själva eller stöder enligt gällande lagar och förordningar skall ses och uppfattas som likvärdig. Det här är viktigt för att våra barn och ungdomar ska ges möjlighet till den bästa utbildning utifrån sina motiv, behov och val. Oavsett regi. På det här området ska vi i samtliga fall utgå ifrån den egna familjens val, inget exkluderande ska förekomma. Att samarbeta ger oss också en god möjlighet att utveckla våra verksamheter genom utbyte av erfarenheter.

Trollhättan stad ska ha ett obligatoriskt skolval för alla elever, precis som elever har till gymnasieskolan. Information om detta ska finnas på relevanta språk så att alla föräldrar får tillgång till skolvalet. Information om alla skolor med jämförelsetal ska finnas tillgängligt på Trollhättans hemsida.

Våra verksamheter ska ligga i framkant när det gäller kunskaper om barn och ungdomars inläring och vår personal ska ha adekvat utbildning. Vi ska ha en tydlig strategi för att öka barn och ungdomars lärande för att minska antalet elever som inte når målen med tillräckliga betyg för att komma in på gymnasieskolan. Denna strategi ska implementeras redan på förskolan. Ju tidigare vi ser barn med särskilda behov, desto tidigare kan vi sätta in de resurser som krävs.

Trollhättan stad ska öka samarbetet mellan vårt lokala näringsliv och grundskolans högre åldrar för att underlätta för elever att förstå var framtidens arbeten kan finnas. Vi återupprättar *Gymnasiemässan* på nytt där både näringslivet och våra egna verksamheter har sin givna plats. Det är viktigt att våra ungdomar får god inblick i det totala gymnasieutbudet, och vad de kan söka för skiftande utbildningar. Och i sammanhanget få kännedom om de förväntningar som ett aktuellt och samtida arbetsliv kräver av morgondagens arbetskraft.

Förskolan

Barnen är vår framtid. De ska ha en trygg uppväxt och få sina behov tillgodosedda för att kunna utvecklas på bästa sätt. Ett faktum som kräver att vi lyckas skapa en god och anpassad miljö för våra barn. Därför anser vi att det är nödvändigt att på sikt minska barngrupperna till de riktlinjer som finns. Vi kommer därför att upprätta en tydlig strategi och plan för att kunna genomföra detta. En sådan strategi kommer samtidigt att underlätta för många av de barn som har särskilda behov eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, en målgrupp som har särskilt svårt att vistas i stora barngrupper.

Barnen behöver en god omsorg och det bör finnas en god tillgång till pedagogiskt utbildad personal. Vi behöver prioritera och stärka upp resurser så att pedagoger och barn får vistas

och arbeta i en miljö som inte störs av stress och hög ljudnivå. Vår personal, precis som våra barn, är viktiga och vi måste säkerställa att våra enheter bygger på en långsiktig, hållbar arbetsmiljö.

Personalen på våra enheter – förskolechef och medarbetare - ska ges friheten att vara kreativa för att hitta nya arbetssätt och former i syfte att utveckla våra förskolor.

Inom ramen för den här ambitionen är det viktigt att Trollhättans stad ger en bred och likvärdig information om samtliga förskolor, oavsett huvudman, i syfte att ge större valfrihet för barnfamiljer att hitta den lösning som passar bäst oavsett om det gäller närhetsprincipen eller annan pedagogisk inriktning. Det är viktigt att informationen kommuniceras och görs tillgänglig så att även föräldrar utan socialt och ekonomiskt nätverk, språkkunskaper eller kunskaper om vår förskola ges lika förutsättningar för sina val.

Skolan

Trollhättans stad ska ha likvärdiga skolor och det ska inte spela någon roll i vilken skola man går. För att uppnå denna likvärdighet ska även friskolorna ingå i det arbetet. Genom etablerat samarbete och strävan efter samsyn på denna utmaning hoppas vi kunna säkerställa samtliga kommunens elever rättighet till en god och likvärdig utbildning. Våra rektorer ska få mer stöd i sitt arbete för att säkerställa ett minskat administrativt arbete och i stället arbeta mer verksamhetsutvecklande genom bland annat kvalitetsuppföljningar. Våra rektorer är de pedagogiska ledarna ute på sina enheter och de måste få tid och möjlighet att sköta sina uppdrag och utveckla verksamhet, skolans varumärke och den egna organisationen.

En god undervisning som ger goda resultat börjar med en välutbildad lärare i klassrummet. Vi vill att våra lärare ska vara så tydliga som möjligt i sitt ledarskap. Ett viktigt och aktuellt fokus är elevernas studiero. Därför är det av stor vikt att vi satsar på behörig personal med lärarlegitimation. I de fall som krävs kommer vi också att påbörja arbetet med att införa tvälärarsystem. Vårt mål är att alla elever i Trollhättan ska ha tillräckliga betyg för att komma in på en gymnasieskola.

En god undervisning kräver tillgång på läromedel. Vi kommer att arbeta för att alla elever ska ha tillgång till adekvata läromedel. Att lära in på vetenskaplig grund bygger i hög grad på tillgång till läromedel, arbetsmaterial, utbildad personal och repetition.

För de yngre årskurserna är det viktigt att säkerställa att eleverna utvecklas i läsförståelse, i förmågan att kunna formulera sig och kommunicera och inte minst i matematik. Det är därför av största vikt att lärarna i dessa ämnen är legitimerade i ämnet och att de elever som har annan härkomst har tillgång till lärare i svenska som andraspråk.

Vi kommer att arbeta för att säkerställa rutiner och arbetssätt för att tidigt upptäcka kunskapsutmaningar hos våra elever för att kunna sätta in relevanta insatser med hjälp av specialpedagoger och speciallärare. I de fall där det krävs, ska det kunna genomföras mindre

undervisningsgrupper. Läxhjälp ska också kunna ges till de yngre åldrarna och en frivillig sommarskola ska också kunna inrättas i de tidiga åldrarna. Om vi kan få ett större antal elever godkända i de flesta ämnen i årskurs 6, bör det på sikt också ge bättre resultat även för årskurs 9.

För de högre årskurserna är det nödvändigt att ha tillgång till bra och relevanta elevhälsoteam. Psykisk ohälsa ökar årligen och för att dessa elever ska kunna genomföra sin skolgång är elevhälsoteamet av största vikt. Vi kommer att arbeta för att vi ska ha fler kuratorer och liknande behovsorienterade resurser ute i våra skolor.

Lovskolan kommer att fortsätta men med inriktning på de elever som saknar ett eller ett fåtal betygskriterier få att nå godkänt i ämnet. Läxhjälp bör finnas som ett komplement innan lovskolan.

Trollhättan ska verka för att samverka med friskolorna för elevens bästa och skattebetalarens mesta möjliga resursutnyttjande. Därför vill vi införa ett obligatoriskt skolval för våra elever och vårdnadshavare. Information om alla skolor ska finnas på stadens hemsida på olika språk. Där ska också jämförelsetalen ifrån Skolverket finnas med. Även andra kreativa kommunikationsinsatser som gagnar detta syfte ska övervägas.

Stadsplanering

Trollhättan skall vara en tillgänglig och attraktiv stad för alla. Vi skall se till att planer arbetas fram i en högre takt än tidigare, så att Trollhättan uppfattas som en smidig partner vid stadsutvecklingsprojekt. Trygghet och tillgänglighet skall alltid finnas med från start. En katalog med byggklara markområden skall tas fram under mandatperioden så att vi gör vad vi kan för att korta ledtiderna. När Trollhätteborna pratar gott om vår stad, då får vi den bästa marknadsföringen av vår plats.

Kommunikationer Idag ser vi att det finns hinder som måste avhjälpas samt strukturer rörande mobilitet som måste stärkas. Cykelvägar måste hänga ihop så att just cykeln blir ett enkelt och naturligt val som transportmedel. Under mandatperioden skall planerade cykelvägar till Öresjö och Åsaka byggstartas, och cykelvägen till Sjuntorp skall färdigställas.

I centrala staden behövs en översyn för att se hur trafikflöden kan öppnas upp så att centrum blir mer tillgängligt och konkurrenskraftigt som handelsplats.

För att få till ett tågstopp i Upphärad kommer vi att genomföra ett planprogram som anger hur vi kan utveckla Upphärad som samhälle, så att vi möter möjligheten som ett tågstopp innebär.

Fastigheter och gestaltning Vid om- och nybyggnation skall vi se över hur vi kan nyttja möjligheten att bygga på befintliga strukturer och vi ser med fördel att vissa byggnader kan bli av högre modell eftersom vi då nyttjar infrastrukturen mer effektivt.

För att vara en stad som attraherar människor att vilja bo i Trollhättan, vill vi erbjuda fina boendemiljöer. Planer för sådana skall utarbetas så att vi alltid kan erbjuda möjligheten för den som vill bygga hus eller flerbostadshus att kunna göra det utan långa ledtider. Vi skall i det här avseendet även reflektera över vad som krävs för att utveckla våra centrummiljöer och skapa förutsättningar för etableringar som attraherar människor, besök och nyetableringar.

Speciella satsningar Vårviks gård skall utvecklas till ett pedagogiskt besöksmål. Vi ser att Vårviks gård kommer vara ett bra pedagogiskt verktyg för förskola och grundskola men också en plats öppen för allmänheten. Kunskapsspridning kring biologi, miljö och klimat kommer vara centralt både praktiskt och teoretiskt.

Fler i jobb, bättre välfärd

En av de viktigaste förutsättningarna för god hälsa är egen försörjning och tillgång till arbete eller annan sysselsättning. Att människor kan försörja sig själva och sin familj, är grundläggande för att ett samhälle skall fungera. I Trollhättan skall vi ha en bra välfärd och då behöver fler människor arbeta och den arbetskraftsbrist som finns idag behöver minska.

Fler behöver utbilda sig inom bristyrken och öka sina möjligheter att bli anställningsbara. Egen försörjning är både en frihetsfråga och en jämställdhetsfråga. Rätten till arbetsdeltagande utifrån sin personliga förmåga liksom viktiga upplevda egenskaper som självständighet, självrespekt och att vara oberoende ska vara grundläggande för det arbete som genomförs.

Under den kommande mandatperioden ska arbetet för att ge fler Trollhättebor förutsättningar att bidra till sin egen och vår gemensamma välfärd intensifieras. De arbetsmarknadsåtgärder som utförs i stadens regi skall utformas för att leda till arbete eller studier.

Eget arbete är förebyggande arbete Egen försörjning bidrar till att minska utanförskap och kriminalitet. Barn som växer upp i familjer där föräldrarna arbetar eller studerar tenderar i större utsträckning att själva välja arbete och studier i vuxen ålder. Inte minst av den anledningen ska målgruppen vara prioriterad i de insatser som genomförs inom ramen för stadens verksamheter. Att fler Trollhättebor har en egen försörjning bör ses som en förebyggande insats i kampen mot kriminalitet och minskad segregation.

Språket som nyckel En viktig nyckel för att komma in på den svenska arbetsmarknaden och på sikt också kunna försörja sig själv, är kunskaper i svenska språket. Vi kommer under mandatperioden se över i vilka former vi skall tillhandahålla SFI-undervisning. Att behärska svenska språket är att ta eget ansvar för att bli anställningsbar. Högre krav på deltagande och närvaro skall ställas på de som deltar i SFI. Vi kommer även se över möjligheterna att i större utsträckning arbeta med att kombinera SFI-studier med Yrkessvenska och praktik.

Genom att bygga kedjor av insatser skapas bättre förutsättningar för utrikesfödda att kunna försörja sig själva.

Kraften i mångfald Ett väl fungerande trygghetssystem är en förutsättning för att människor ska kunna komma tillbaka till arbetslivet om de drabbats av arbetsrelaterad ohälsa, sjukdom eller förlorat sitt arbete. De personer som på grund av ohälsa behöver ändra sin yrkesinriktning ska ges möjlighet till arbetsplatsanpassad rehabilitering, utbildning och praktik inom ramen för stadens verksamheter. Trollhättans stad skall vara en kommun som ligger i framkant när det kommer till att se kraften hos människor med funktionsvariationer. Genom ett nära samarbete med till exempel Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet ska vi arbeta aktivt för att skapa förutsättningar för att fler sociala företag startas och att öka mångfalden inom våra egna verksamheter.

Näringslivet som partner Att Trollhättan har lönsamma företag och ett varierat näringsliv är helt avgörande för att lyckas i vår ambition att få fler i arbete. Samverkan med näringslivet är samtidigt en förutsättning för att fler Trollhättebor ska kunna försörja sig själva.

Under mandatperioden kommer vi arbeta aktivt med att identifiera vilka bristyrken som finns i kommunen samt skapa förutsättningar för att fler utbildar sig inom dessa områden. För att lyckas med det behövs samverkan mellan olika aktörer och stadens näringslivsenhet kommer där att spela en viktig roll. Vi behöver också arbeta aktivt med att skapa attraktivitet kring Trollhättan så att fler företag väljer att etablera sig här, men också erbjuda goda förutsättningar för redan befintliga företag att utveckla sina verksamheter.

Äldreomsorg

Utgångspunkten för en god vård och omsorg ska vara att varje människa är unik med olika förutsättningar och egna önskemål. Rätten till självbestämmande är lika viktig oavsett ålder eller funktionshinder. Den välfärd som betalas med våra gemensamma resurser ska därför präglas av egenmakt, valfrihet, hög kvalitet och ett värdigt bemötande.

Det skall vara tryggt att åldras i Trollhättans kommun. Vi vill utforma omsorgen om våra äldre invånare på ett sätt som är bättre anpassat till nya generationer. Ju äldre man blir desto mer ökar behovet av vård och omsorg, och när den enskilde inte längre klarar av att bo kvar hemma ska det finnas möjlighet flytta till ett särskilt boende. Alla bör ges möjlighet att välja vilket boende som skall bli ens nästa hem och kunna välja vem som ska utföra den omsorg man behöver. Det ökar trivseln, den upplevda tryggheten och välbefinnandet för den äldre.

Byggnation av vård- och omsorgsboenden ska ske inom kommunens olika stadsdelar och ytterområden vilket möjliggör större valfrihet för berörda. Vi vill under 2023 starta förstudier för dessa boenden. På sikt ska man kunna få ansöka om en plats på ett specifikt boende som man önskar att få bo på.

Vi vill också tillskapa fler Trygghetsboenden, gärna i samverkan med privata byggaktörer. Denna boendeform möjliggör för seniora invånare att bo bekvämt och ha tillgång till gemensamhetslokaler där social samvaro möjliggörs för att minska ensamheten.

Alla äldreboenden i Trollhättan skall kvalitetssäkras så att de ger en vård och omsorg av hög kvalitet. Senior Alert är ett unikt och modernt kvalitetsregister som används inom äldreomsorgen för att minimera risken för fall, trycksår, undernäring och ohälsa i munnen bland annat. BPSD-registret är ett nationellt kvalitetsregister. Syftet med detta register är att genom multiprofessionella vårdåtgärder minska beteendemässiga och psykiska symtom (BPSD) och därigenom minska lidandet och öka livskvaliteten för personer med demenssjukdom. Dessa två kvalitetsregister skall till fullo vara införda på samtliga äldreboenden senast vid årsskiftet 2023/24.

Under 2023 skall fokus läggas på god, näringsrik och vällagad mat för våra äldre omsorgstagare. Detta är avgörande för livskvalitén. För att nå dit skall Omsorgs- och serviceförvaltningarnas samarbete stärkas.

Projektet "Ung omsorg" som har införts under 2022 på prov har fallit väl ut. Vi vill fortsätta detta arbete för att erbjuda omsorgstagarna en "guldkant i vardagen" och för att introducera ungdomar i vårddyrket.

LSS är en rättighetslag som skall garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor. De boendeformer som idag erbjuds behöver vid renovering och nybyggnation anpassas efter Socialstyrelsens rekommendationer och i samband med detta så kan privata byggaktörer och fastighetsägare bli aktuella. Dessa boenden skall vara lokaliserade i olika delar av kommunen.

Den översyn av LSS-boenden som nu genomförs skall följas upp och utvärderas för att säkerställa att staden uppfyller lagkraven. För att säkerställa att vi i framtiden har tillräckligt antal boendeplatser inom LSS behöver vi under 2023 göra en översyn av hur stort framtida behov vi har i målgruppen.

Den dagliga verksamheten ska fortsätta att utvecklas för de personer som inte står till arbetsmarknadens förfogande. Alla mår bra av att ha en meningsfull sysselsättning som ger stimulans, personlig utveckling, gemenskap och delaktighet i samhället.

Socialpsykiatri Vi vill utöka samverkan mellan Omsorgsförvaltningen och Arbetsmarknads- och socialförvaltningen med syfte att personer med missbruksproblematik och psykisk sjukdom får en väl fungerande omsorg.

Omsorgspersonal är grunden för en god vård och omsorg i verksamheterna. Vi vill att personalen ska trivas, stanna kvar och utvecklas på sin arbetsplats. Alla ska ha rätt till att arbeta heltid men det ska inte vara en norm.

Under 2023 vill vi göra en översyn av nuvarande schemaläggning och planering. Vi bedömer att denna åtgärd är nödvändig för att sänka sjuktal och behålla kompetent personal inom

verksamheterna. Den övertaliga tiden ska läggas mer på aktiviteter och social samvaro med omsorgstagarna.

Omsorgsförvaltningen behöver göra en kompetensinventering av all omsorgspersonal under första kvartalet 2023. En kompetensförsörjningsplan ska därefter utarbetas som tar sikte på att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare inom förvaltningen.

Undersköterskans yrkesroll skall renodlas. De arbetsuppgifter som inte kräver undersköterskeutbildning skall utföras av vårdbiträde eller annan servicepersonal.

Vid rekrytering av medarbetare skall förvaltningen säkerställa att den sökande har förmåga att förstå och uttrycka sig i svenska språket. För de som erbjuds en tillsvidareanställning och inte uppfyller språkraven skall en riktad utbildning i svenska språket ingå under introduktionen. Detta vill vi prioritera under 2023.

Vi vill också skapa möjligheter för senior personal att erbjudas anställning som mentorer och rådgivare ute i verksamheterna.

Alla enhetschefer ska erbjudas utbildning och stöttning från ekonomer för att säkerställa att de har tillräcklig kompetens kring ekonomiuppföljningar.

Kultur och Fritid

Ett starkt Trollhättan byggs av flera delar. Civilsamhället, frivilligorganisationer, samfund och föreningsliv är oerhört viktiga, inte minst i arbetet med att bryta utanförskap och förbättra integrationen. Men också för att fortsätta utveckla den starka tradition av ett rikt idrotts- och kulturliv som staden utvecklat under många år. Det främjar också det personliga ansvarstagandet och för att bidra till ett Trollhättan som håller ihop.

Konsten och kultur hjälper oss att förstå oss själva och den vi möter – hur vi förhåller oss till vår samtid och hanterar vår framtid. Att kulturen och konsten kan utvecklas fritt utgör därför grunden till vårt demokratiska samhälle. Kulturen är också en viktig del av ett attraktivt Trollhättan och därför är det av största vikt är öppna och tillgängliga aktiviteter för både invånare och besökare under hela året. Ett rikt kultur- och fritidsliv är dessutom en mycket viktig faktor för att hålla en attraktiv position som ett starkt besöksmål.

N3 är den naturliga noden för ungas kulturverksamheter och ska framgent fortsatt vara det. Då det blir kärvare tider ekonomiskt i Trollhättan är det viktigt att våra resurser inom kulturverksamheten riktas mot barn och unga.

Idrotten är en källa till stor glädje och livslångt lärande för många människor. Den skapar samtidigt förutsättningar för att fler ska kunna leva friskare högre upp i åldrarna. Därför är det oroande att barn och unga i större utsträckning än tidigare slutar eller aldrig ens börjar med idrott. Idrotten i Trollhättan måste fortsätta att utvecklas både avseende spets och bredd och att kunna erbjuda alla barn och ungdomar möjligheter till träning och tävling på

olika nivåer. Detsamma gäller den framstående position som Trollhättan etablerat på senare år när det kommer till välbesökta och uppskattade friluftsområden inom kommunen.

All idrott ska bedrivas ur ett barnrätts- och jämställdhetsperspektiv med respekt för alla människors lika värde.

Peter Eriksson

Sofia Lindholm

Ricky Karlsson

Moderaterna

Centerpartiet

Kristdemokraterna

Agenda 2030

Det lokala hållbarhetsarbetet tar tydligt avstamp i FN:s globala utvecklingsmål inom Agenda 2030. De 17 prioriterade målen handlar bland annat om att avskaffa extrem fattigdom, uppnå jämställdhet, bekämpa klimatförändringen, säkerställa god hälsa, likvärdig utbildning och en hållbar ekonomisk tillväxt. Alla länder i FN har tillsammans förbundit sig att bidra till en social, miljömässig och ekonomiskt hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030, genom att skapa en bred delaktighet i omställningen till ett hållbart samhälle. På nationell nivå bedöms Sverige i första hand behöva arbeta med:

- ▶ Jämlikt och jämställt samhälle
- ▶ Stärkt kunskap och innovation
- ▶ Hållbara och hälsosamma livsmedel
- ▶ Hållbara städer
- ▶ Starkt näringsliv med hållbara affärsmodeller
- ▶ Samhällsnyttig och cirkulär ekonomi

Agenda 2030 i Trollhättan – strategi 1.0 är ett koncernövergripande styrdokument där strategin är att Trollhättans Stad ska fortsätta stärka den hållbara utvecklingen utifrån Stadens och de kommunala bolagens övergripande mål och strategier. Dessutom ska extra fokus läggas på två fördjupningsområden där samverkan mellan stadens förvaltningar, kommunala bolagen och övriga samhället behöver utvecklas. Fördjupningsområdena är "Bred samverkan för biologisk mångfald" och "Gemensam färdplan social hållbarhet".

Med en gemensam plattform i Agenda 2030 är målet att sammanfoga ekonomi, ekologi och social hållbarhet till ett hållbart växande Trollhättan. Arbetet sker målmedvetet och systematiskt när steg för steg tas i Trollhättans gemensamma hållbarhetsarbete.

Hållbarhetspolicy för Trollhättans Stad

Trollhättans Stad arbetar för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling med utgångspunkt i de globala målen i Agenda 2030. Vår samhällsgemenskap präglas av tillit och närhet, där människors lika värde står i centrum. Trollhättan strävar efter att vara en interkulturell stad där vår mångfald blir en styrka.

Vi främjar en god miljö och jämlik hälsa för oss som bor och verkar i Trollhättan, där var och en lever ett gott liv utan orättfärdiga skillnader. Vi utgår från ett främjande och förebyggande förhållningssätt. Kretsloppstänkande och god hushållning med resurser är ledstjärnor i allt vi gör.

Det innebär att:

- ▶ Vi verkar för ett öppet, jämställt och inkluderande samhälle och visar aktning för alla människors värdighet och rättigheter.
- ▶ Alla medborgare får möjlighet att vara medskapande i samhällsutvecklingen, på så sätt stärks demokratin.
- ▶ Vi arbetar för ett Trollhättan fritt från våld, där människor värnar om varandra och är trygga, såväl i hemmet som i det offentliga rummet.
- ▶ Stadens arbete ska vara kunskapsbaserat och långsiktigt, och utgå från ett helhetsperspektiv, där alla våra verksamheter arbetar tillsammans mot samma mål.
- ▶ Vi har modet att utveckla nya arbetsätt, men också mod att ompröva det vi gör idag för att få bästa resultat av vårt arbete.
- ▶ Barnrättsperspektivet enligt barnrättslagen ska genomsyra alla politiska beslut och stärkas i alla verksamheter.
- ▶ Vi bidrar till att förverkliga de nationella miljömålen.
- ▶ Vi arbetar målmedvetet för att vara en förebild som nyskapande och pådrivande i miljöarbetet.
- ▶ Vi minskar utsläppen av växthusgaser i överensstämmelse med Parisavtalet
- ▶ Vi ökar andelen inköpta ekologiska och närproducerade varor.
- ▶ Vi stärker förutsättningarna för biologisk mångfald och integrerar ekosystemtjänster i våra beslut.
- ▶ Vi verkar för en cirkulär ekonomi och en hållbar konsumtion.
- ▶ Vi ställer miljökrav på leverantörer, partners och oss själva.
- ▶ Vi ökar andelen inköpta ekologiska varor
- ▶ Vi arbetar med omställning till mer hållbara transportsystem, tillgängligt för alla.
- ▶ Kommunen växer genom långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling.

Kvalitetspolicy

Trollhättans Stad arbetar målmedvetet för en god kvalitet i alla verksamheter som bygger på ständig förbättring, med fokus på dem vi är till för. Kvalitetsarbetet handlar om att både säkra och utveckla arbetsätt och processer. Det innebär att vi fortsätter göra det som fungerar och ger goda resultat och utvecklar det som kan fungera bättre.

Det innebär att:

- ▶ Genom ett nytänkande och handlingskraftigt ledarskap driver vi ett systematiskt och långsiktigt kvalitetsarbete som genomsyrar hela organisationen.
- ▶ Vi arbetar professionellt utifrån utmanande och förankrade mål som utvecklar verksamheternas processer. Vi följer regelbundet upp genomförande och resultat.
- ▶ Vi jämför aktivt vår egen verksamhet internt och externt och uppmärksammar goda exempel som underlag för verksamhets- och kvalitetsutveckling.
- ▶ Tillsammans med medarbetarna och dem vi är till för, utvecklar vi verksamheten kontinuerligt.
- ▶ Vi ger förutsättningar för ett ständigt lärande, byggt på reflektioner och analyser av både framgångar och misslyckanden.

Personalpolicy för Trollhättans Stad

En viktig förutsättning för att Trollhättans Stad ska kunna nå stadens vision och målsättningar, inklusive målen i Agenda 2030, är att både medarbetare och chefer drivs av våra ledord: mod, nytänkande, handlingskraft och delaktighet.

Trollhättans Stad strävar efter att vara en attraktiv, hållbar och modern arbetsplats, därför är det självklart för oss att:

- ▶ Våra medarbetare är medskapare som aktivt bidrar och tar ansvar för att utveckla såväl de egna arbetsuppgifterna som hela verksamheten.
- ▶ Ledarskapet bygger på tillit, där chefer och medarbetare tillsammans bygger en kultur som skapar värde.
- ▶ Våra chefer fokuserar på att ständigt utveckla den egna verksamheten tillsammans med medarbetarna, för att möta utmaningarna i en föränderlig omvärld.
- ▶ Ledarskapet präglas av tydlighet och närhet, vilket skapar trygghet och struktur på arbetsplatsen.
- ▶ Delaktighet och dialog på arbetsplatsen bidrar till en bra arbetsmiljö och ökad hälsa.
- ▶ Vi har god dialog mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer som bygger på tillit och gott samverkans klimat.
- ▶ Vi har jämställda och jämlika anställningsvillkor där vi strävar efter att så många medarbetare som möjligt arbetar heltid. Därför ser vi heltid som norm.
- ▶ Våra medarbetare är nyfikna, delar med sig av erfarenheter och vågar prova nytt. Det gör att vi lär av varandra och utvecklas både som medarbetare och organisation.
- ▶ Vi uppmuntrar intern rörlighet som ett sätt att främja utveckling, effektivitet och lärande inom organisationen.
- ▶ Vi ser att människors olikheter är en tillgång för verksamheten. Genom en välkomnande arbetsplats där olika perspektiv möts, gör vi störst skillnad för dem vi är till för.

Vision, mål och styrning

**Trollhättan - en
stolt och innovativ
stad med plats för
framtiden**

Styrmodell

Stadens verksamhet styrs av lagstiftning och de styrdokument som kommunfullmäktige antar. Lagstiftningens grundläggande krav finns i kommunallagen, förvaltningslagen och aktiebolagslagen. Verksamheten regleras dessutom i speciallagar för olika områden. Utöver detta sker statlig styrning även i andra former genom bland annat förordningar och föreskrifter.

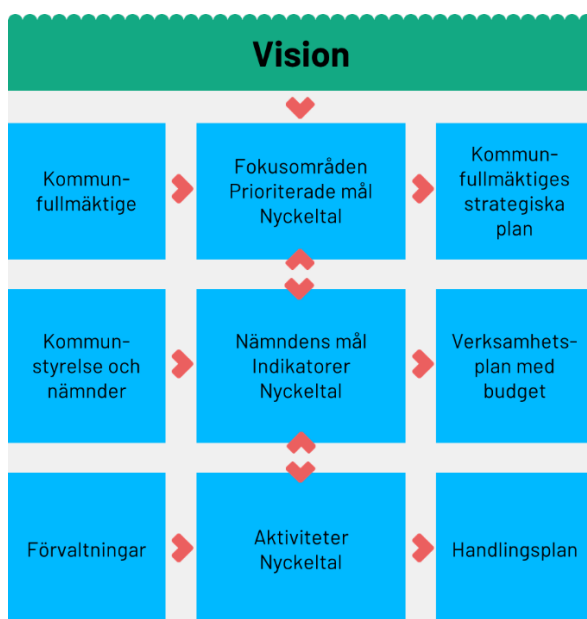
Trollhättans Stad har en vision som beskriver den gemensamma långsiktiga färdriktningen för såväl platsen som den kommunala organisationen. Visionen konkretiseras av en verksamhetsidé och ledord utgör en vägledning som ska genomsyra organisationen och dess beslut.

Styrmodellen bygger på mål- och resultatstyrning. Kommunfullmäktige beslutar i sin mål- och resursplan om de fokusområden och prioriterade mål staden som helhet ska sträva mot. Varje nämnd beslutar därefter om mål som bidrar till att fullmäktiges mål nås långsiktigt i sin verksamhetsplan med budget. Nämndernas mål följs bland annat upp av målsatta indikatorer som har fokus på resultat och effekt. En röd tråd, se bilaga, ska finnas i styrkedjan genom en tydlig koppling mellan fullmäktiges mål, nämndens mål och det arbete som bedrivs ute i stadens verksamheter. Detta bidrar till att den politiska viljeinriktningen når hela vägen ut i verksamheten och att organisationen steg för steg närmar sig visionen.

Kommunfullmäktiges mål- och resursplan (MRP) tas fram efter varje val och ska gälla i fyra år. Det första året i den nya MRP:n är också budget för det kommande året.

Kommunfullmäktige fastställer utdebitering, totalbalanser och budgetanslagen för respektive nämnd och fastställer också investeringsbudgeten.

MRP:n ses över varje år avseende budgeten för nästa år och ytterligare två år framåt. Ekonomiska driftramar och investeringsplan så att de alltid omfattar tre år framåt.

Fokusområde och prioriterade mål

Fokusområdena anger de områden där staden har sina största utmaningar och behöver utvecklas. Fokusområden ska ange de viktigaste områden som kommunfullmäktige ska styra inom för att kommunen ska utvecklas i rätt riktning. Det ska vara områden som staden har rådighet över och ligger inom den kommunala kompetensen och budgeten. Fullmäktiges prioriterade mål avser klargöra de viktigaste målen under respektive fokusområde och utgör grunden för den politiska uppföljningen i kommunfullmäktige. De ska ange önskad riktning av utvecklingen, t. ex öka/minska. De prioriterade målen är strävansmål under perioden. Kommunfullmäktige följer också nyckeltal, som är kopplade till de prioriterade målen, som ger kommunfullmäktige information om utvecklingen över tid. Detta ska ge fullmäktige, tillsammans med nämndernas rapportering av målen, en indikation på vilken riktning som verksamheten utvecklas i.

Uppföljning av kommunfullmäktiges fokusområden görs i beskrivande text. Uppföljning av fullmäktiges prioriterade mål görs genom en professionell och kvalitativ analys av måluppfyllelsen av de mål som nämnderna kopplat till det prioriterade målet samt utveckling av de nyckeltal som är kopplade till det prioriterade målet.

Kommunfullmäktiges fokusområde 2020–2023

Ett hållbart växande Trollhättan

- Ett Trollhättan där vi tillsammans tar ansvar för både staden och dess invånares likvärdiga förutsättningar till positiv utveckling.
- Ett Trollhättan som har ett långsiktigt helhetsperspektiv utifrån aspekterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Fokusområdets prioriterade mål 2020–2023

Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Utveckla och stärka den lokala kraften

De globala Agenda 2030-målen kan kopplas till kommunfullmäktiges fokusområde och prioriterade mål.

Nyckeltal

Till varje prioriterat mål finns även nyckeltal som, tillsammans med de nämndsmål som är kopplade till det prioriterade målet, visar en utveckling för målet. Här nedan visas de nyckeltal som är kopplade till respektive prioriterat mål.

Prioriterat mål: Ökad jämlikhet och trygghet med särskilt fokus på barn, unga och äldre

Nyckeltal:

- **Behörighet till gymnasiet** (andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, hemkommun)
- **Gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 4 år** (andel)
- **Trångboddhet** (genomsnittlig bostadsarea per person, boendeform och hushållstyp).
- **Förvärvsarbetande invånare 20–64 år** (andel i förhållande till antalet i åldersgruppen)
- **Upplevd trygghet utomhus** (andel invånare 16–84 som avstår från att gå ut ensam)
- **Upplevd tillit** (definition: andel invånare 16–84 som saknar tillit till andra)
- **Föreningsaktiva äldre** (antal personer 65 år och äldre som är medlemmar i pensionärsorganisationer i förhållande till antalet i åldersgruppen)
- **Hållbart medarbetarengagemang, HME-index** (mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang)

Prioriterat mål: Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan

Nyckeltal:

- **Utsläpp växthusgaser** (utsläpp växthusgaser inom det geografiska området)
- **Matsvinn** (andel av serverad mat som slängs (tallrikssvinn) samt hur stor del matsvinn som uppkommer både vid tillagning och servering)
- **Ekologiska livsmedel** (andel av de livsmedel staden köper via ramavtal som är ekologiskt producerade)
- **Plastreduktion** (inköpsindex för engångsplast)

- ▶ **Inköp av klimatsmarta livsmedel som minskar negativ påverkan på klimatet**
(definition: mäter mängden CO₂ ekvivalenter / kg inköpta livsmedel som ett nyckeltal. CO₂ ekvivalenter = enhet för flera olika växthusgaser)

Prioriterat mål: Utveckla och stärka den lokala kraften

Nyckeltal:

- ▶ **Insikt** (mäter upplevelsen hos företag som haft kontakt med Trollhättans Stad)
- ▶ **Valdeltagande**
- ▶ **Ungdomar 7–25 år som är medlemmar i idrottsföreningar**
- ▶ **Ungdomar 7–25 år, antal deltagartillfällen i idrottsförening** (deltagartillfällen för barn/ungdomar 7–25 år inom idrottsföreningar)
- ▶ **Besökare som vistas i Trollhättan** (mäts via gästrätter på hotell, vandrarhem samt camping)

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten och att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Om kommunen har en resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna omfatta även denna.

Enligt kommunallagen ska kommuner varje år upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, det så kallade balanskravet. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med motsvarande överskott inom tre år. Om kommunen har avsatt medel i en resultatutjämningsreserv kan kommunfullmäktige besluta, ifall riktlinjerna tillåter, att ett negativt resultat regleras mot resultatutjämningsreserven.

Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin. Kommuner ska också ange finansiella och verksamhetsmässiga mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Det kan också beskrivas som att varje generation ska bära kostnaden för den service som konsumeras och inte belasta kommande generationer med kostnader. Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger ihop för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås.

God ekonomisk hushållning för Trollhättans Stad

Det är fullmäktiges finansiella mål och fokusområde med prioriterade mål som definierar vad som är god ekonomisk hushållning för Trollhättans Stad. Enligt styrprinciperna som anges i dokumentet *"Bestämmelser om styrning av verksamhet och ekonomi"*, antaget av kommunfullmäktige 2019, ska dessa beslutas i mål- och resursplanen inför varje ny mandatperiod. De prioriterade målen är strävansmål under mandatperioden.

Enligt stadens styrmodell följs fokusområden och prioriterade mål upp genom nyckeltal och nämndernas mål som är kopplade till kommunfullmäktiges prioriterade mål. Nämndernas mål följs bland annat upp genom målsatta indikatorer som har fokus på resultat och effekt.

Staden anses ha god ekonomisk hushållning när de finansiella målen uppfylls och trenden visar att två av tre prioriterade mål kommer nås under mandatperioden.

Finansiella mål

En långsiktig stark ekonomi sträcker sig längre än balanskravets nollresultat. Balanskravet är därför en miniminivå. Ett överskott är nödvändigt för att ha en beredskap mot oväntade händelser (buffert) och för att finansiera investeringar.

Följande finansiella mål gäller för perioden 2020–2023:

Resultatmål

- ▶ Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till 1 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag*. **Med undantag för jämförelsestörande poster.*

Indikator: Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter och utjämningsbidrag.

Resultatnivån bör, tillsammans med avskrivningar och försäljningar, finansiera en normal investeringsnivå och klara svängningar i kostnader och intäkter över en konjunkturcykel. En resultatnivå på 1 % krävs för att klara investeringsnivån (i genomsnitt 120 mkr per år), exkluderat exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt. En genomsnittlig resultatnivå på 1 % är en miniminivå för att kunna uppnå god ekonomisk hushållning.

Kapacitetsmål

- ▶ Soliditeten med fullfondering av pensioner, ska öka eller hållas oförändrad.

Indikator: Soliditet enligt fullfonderingsmodellen.

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har staden.

Investeringsmål

- ▶ Nettoinvesteringarna ska finansieras med egna medel*. **Med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt.*

Indikatorer: Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringarna.

Resultatet ska tillsammans med avskrivningar och försäljning av anläggningstillgångar finansiera en normal investeringsnivå.

En självfinansieringsgrad på 100 % innebär att staden finansierar investeringar med intäkter (skatt), vilket innebär att stadens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks och soliditeten förbättras. En självfinansieringsgrad under 100 % innebär att investeringarna får finansieras med minskade likvida medel alternativt minskade placeringar eller upptagande av nya lån. Det innebär ökade finansiella kostnader och mindre pengar till verksamheten och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme försvagas. Målet är ett genomsnitt på 100 % självfinansieringsgrad över mandatperioden.

Planerings- förutsättningar

Omvärldsanalys

Samhällsekonomisk utveckling i Sverige

Utfallen för svensk inflation har nyligen varit överraskande höga. Den oväntat höga inflationen har definitivt lyft inflationsutsikterna på kort sikt, men i hög grad även för de kommande 12 månaderna. Samtidigt har en mycket brant ränteuppgång synts de senaste månaderna, huvudsakligen drivet av centralbankernas höjda styrräntor. Pris- och ränteuppgångarna blir därmed större än vad Sveriges Kommuner och Regioner SKR räknat med i tidigare prognoser. Frågan är inte längre "om" Sverige går mot en lågkonjunktur utan "hur snart" vi når dit, samt hur djup den blir. SKR:s prognos är att svensk BNP faller år 2023. Detta medför att den postpandemiska återhämtningen för arbetsmarknaden bryts. Antalet sysselsatta kommer att minska och arbetslösheten beräknas ligga på knappt 8,5 procent 2023–2024. I framskrivningen räknar SKR med att BNP- och timtillväxten repar sig under 2024, men att konjunkturen stärks mer påtagligt först 2025. Mycket svag konjunkturutveckling antas medföra sjunkande räntor redan nästa år. Trots detta kommer ränteläget då att vara betydligt högre än de senaste åren. Den långa eran av oerhört låga räntor är över. På samma sätt kommer konsumentpriserna totalt sett – efter rekordsnabba ökning 2021–2023 – inte heller falla tillbaka till gamla nivåer. Trots att inflationen sjunker snabbt nästa år lär ekonomins aktörer få leva med bestående högre priser på många varor och tjänster.

Konjunkturedgången kommer tydligt att märkas på att investeringarna minskar. Det beror dels på en lägre efterfrågan, dels på de högre räntorna tillsammans med den finansiella acceleratoren. Inte minst bostadsinvesteringar samt bygg- och anläggningsinvesteringar minskar kraftigt under 2023. Som andel av BNP faller dessa fram till 2025 som en följd av högre räntor och mer ansträngda finansieringsvillkor.

Den offentliga konsumtionen har hittills utvecklats svagt i år, svagare än förväntat. Utvecklingen beror dels på att pandemiåtgärder avvecklats under året, dels på att flyktingströmmen från Ukraina blivit mindre än förväntat. SKR bedömer att den kommunala konsumtionen fortsatt kommer att utvecklas svagt även 2023. I kommunsektorn faller den nominella ökningstakten för skatteunderlaget tillbaka och resurserna urholkas av den höga prisutvecklingen i sektorn.

Men efterfrågan i ekonomin kommer ta fart igen, i takt med att inflationen dämpas och inte minst ränteläget blir lägre. I mångt och mycket är det globala faktorer som påverkar utvecklingen i Sverige, genom finansiella priser/marknader och genom utrikeshandeln. I Sverige finns dock särdeles goda förutsättningar för finanspolitiska åtgärder, exempelvis sådana som kan stärka utsatta grupper. Sverige står väl rustat när konjunkturen viker, klart bättre än många andra ekonomier. Det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl: det offentlig-finansiella sparandet är högt och Maastrichtskulden som andel av BNP är låg.

Finanspolitiken bör dock inte motarbeta penningpolitiken, vars intentioner nu är att få ner inflationen. Samtidigt finns det utrymme för satsningar som stärker ekonomins utbudssida, och alltså höjer framtida nivåer av produktion och inkomster. En något annorlunda policymix kan dessutom gagna tillväxten.

Tillväxten i omvärlden

Tillväxten i vår omvärld har redan bromsat in i år och kommer att fortsätta göra det. Tillväxten bottenar 2023, därefter ökar den globala efterfrågan gradvis till en mer normal takt. Efterfrågetillväxten på svensk export blir alltså svagare redan i år, men nästa år blir den riktigt svag. Detta motverkas till viss del av den svaga kronan. Störningar för de globala leveranskedjorna har samtidigt minskat men är fortfarande förhöjda. SKR ser ändå att efterfrågan på svensk export kommer påverkas negativt på lite längre sikt, inte minst beroende på vad som händer i Tyskland och Eurozonen. Att ränteuppgången och det varaktigt högre ränteläget beräknas slå hårt på den globala investeringskonjunkturen är till last för svensk exportindustri som säljer mycket investeringsvaror. För att behålla eller ta marknadsandelar blir det en utmaning för exportsektorn att stärka konkurrenskraften.

Arbetsmarknaden

Utgångsläget för svensk arbetsmarknad är starkt. En relativ arbetslöshet på 7,2 procent i augusti 2022 innebär en nedgång om 1,5 procentenheter jämfört med ett år tidigare. Såväl rekryterings- som vakansgraden har under årets första halvår legat på historiska toppnivåer och allmänt sett beskrivs rekryteringsläget ännu som ansträngt.

Prognosen pekar nu på en arbetslöshet om knappa 8,5 procent 2023 och 2024. Detta följer av en klar nedgång i sysselsättningsgraden nästa år, vilket gör att antalet sysselsatta då minskar jämfört med 2022.

Efter att BNP-tillväxten gradvis växlar upp 2024 väntas också arbetsmarknaden börja stärkas. Då antas samhällsekonomin börja konvergera mot konjunkturrell balans. Svensk ekonomi kommer då så sakteliga lämna lågkonjunkturen och nästa konjunkturuppgång tar vid. Stigande antal arbetade timmar driver upp antalet sysselsatta 2025, varvid andelen arbetslösa faller tillbaka. Först bortom beräkningshorisonten i denna prognos (mot slutet av 2026) antas andelen arbetslösa uppgå till 7,5 procent

Skatteunderlagets utveckling

Skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2022–2025; i genomsnitt med 4,5 respektive procent 4,4 procent per år för den faktiska respektive underliggande utvecklingen. Den genomsnittliga ökningen över de senaste tio åren (perioden 2012–2021) är 3,9 procent för den faktiska och 4,2 procent för den underliggande utvecklingen.

I reala termer växer skatteunderlaget med 0,9 procent per år 2022–2025, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,8 procent. År 2023 faller till och med köpkraften med

2,7 procent; intäkterna beräknas reellt sett bli kraftigt lägre än föregående år. Detta tapp är varaktigt och kommer kräva minskade utgifter eller skattehöjningar framöver om inte statsbidragen höjs ordentligt.

Sammantaget för perioden beräknas skatteunderlaget inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i linje med den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare: de i arbetsför ålder behöver försörja allt fler (yngre och äldre). Särskilt de ökade behoven av omsorg och vård av äldre förutsätter allt större resurser.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

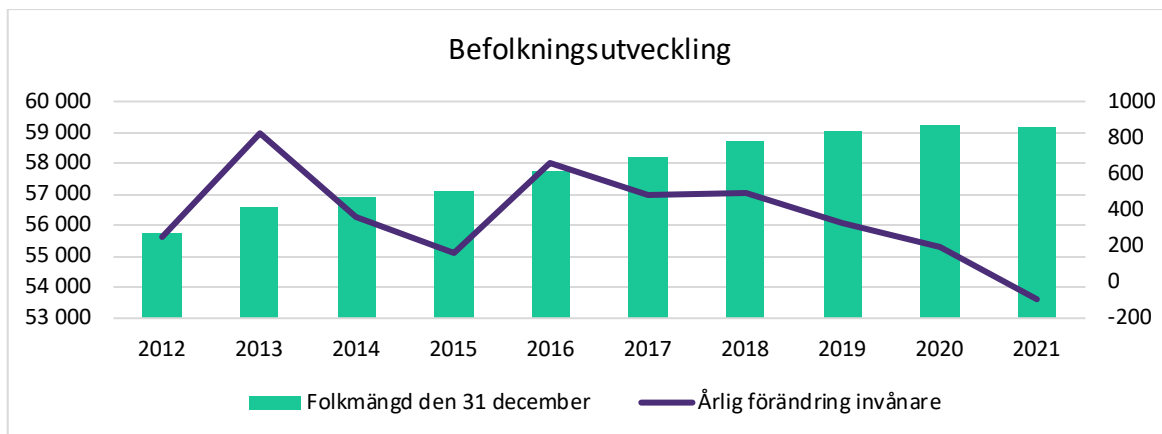
Procentuell förändring	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP	-2,4	4,9	2,6	-0,7	1,8	2,8
Sysselsättning, arbetade timmar	-3,8	2,2	1,8	0,3	1,4	1,3
Relativ arbetslöshet, %	8,5	8,8	7,5	8,4	8,4	8,2
Timlön konjunkturlönestatistik	2,1	2,6	2,9	3,2	3,3	3,4
Inflation, KPIF	0,5	2,4	7,5	5,0	1,5	1,7
Inflation, KPI	0,5	2,2	8,3	7,1	1,1	1,4
Styrränta årets slut	0,00	0,00	2,50	1,75	1,25	1,25

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) oktober 2022

Befolkning

Befolkningsutveckling

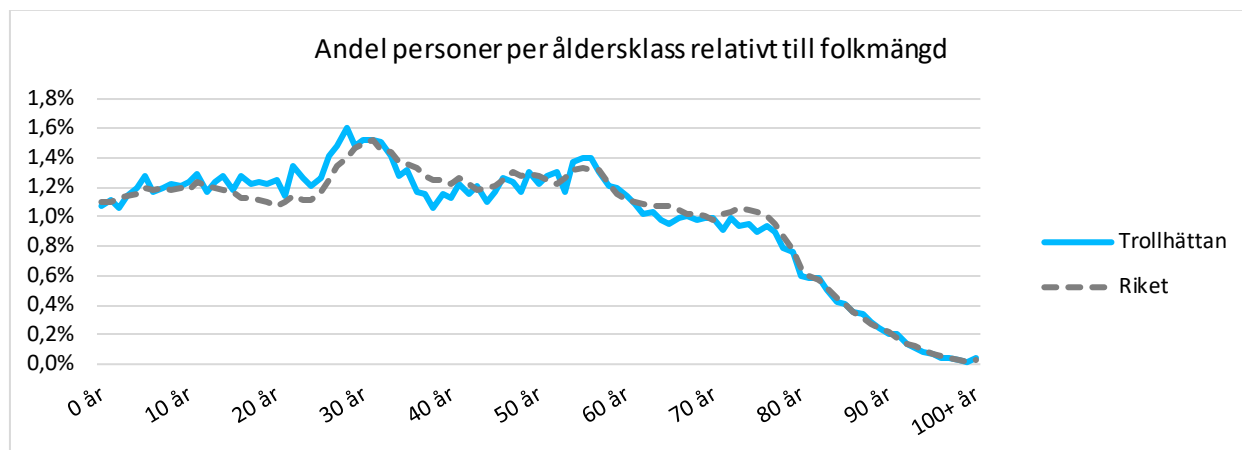
I slutet av år 2021 var det 59 154 folkbokförda invånare i kommunen. Under året minskade folkmängden med -95 invånare vilket motsvarar en relativ minskning på -0,2 procent jämfört med föregående år. Det innebär ett trendbrott för den årliga folkökning som skett sedan år 2004. Det är främst åldersgruppen 25-29 åringar som minskat med -242 invånare, eller en relativ minskning på -5,3 procent, jämfört med föregående år.

Mellan åren 2004-2020 var flyttnettot positivt i varierade i storlek, bland annat beroende på bostadsbyggnation och flyktingmottagning. År 2021 blev i stället flyttnettot negativt på -235, främst på grund av ett negativt flyttnetto på -95 i åldersgruppen 25-29 år. Födelsenettot har varit positivt sedan 2007 i varierande storlek, med ett snitt på 107 barn per år.

Under en senaste tioårsperioden har 31 047 flyttningar skett till Trollhättan och 28 651 flyttningar har skett från Trollhättan. Under perioden har 6 592 barn fötts och 5 432 invånare avlidit. Sammanlagt har folkmängden ökat med totalt 3 655 invånare. Antalet personer i åldersklassen 0-19 år ökat med 876 personer (6,6 procent), 20-64 år har ökat med 1 368 (4,3 procent) och åldersgruppen 65-79 år har ökat med 1 183 personer (16,7 procent). Antalet 80 år och däröver har ökat med 228 personer (7,8 procent). Sammanlagt har folkmängden ökat med totalt 3 655 invånare (6,6 procent).

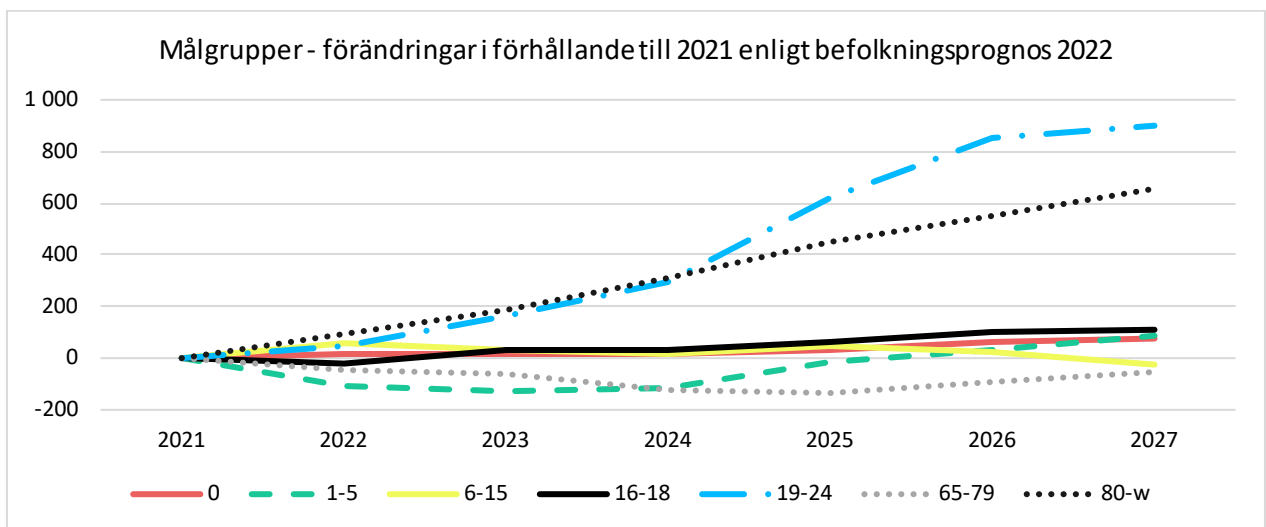
Ålderstruktur

Trollhättans ålderssammansättning skiljer sig marginellt från riket. Störst är skillnaderna i åldrarna för barn och unga vuxna mellan ungefär 15–30 år som utgör en större andel av totalbefolkningen i Trollhättan jämfört med riket. Efter trettiårsåldern har Trollhättans kommun istället sammantaget en lägre andel kommuninvånare för de flesta åldersgrupperna upp till åttiotaårsåldern.

Befolkningsprognos

Trollhättans Stads befolkningsprognos grundar sig i första hand på antaganden om bostadsbyggnationens effekt på flyttnettot och antaganden om utflyttning t o m 2027. För åren därefter t o m 2030 är befolkningsmålet om 70 000 invånare den viktigaste grunden. Prognosen för skatteintäkter och statsbidrag bygger på ett befolkningsantagande om 59 230 invånare den 1 november 2022. Följande diagram ger prognosens uppdelning på målgrupper i olika åldrar:

I siffror innebär prognosen för MRP-perioden att t o m år 2025 minskar antalet förskolebarn (1 - 5 år) enligt prognosen med 17 och antalet grundskolebarn (6 - 15 år) ökar med 45 personer i förhållande till år 2021. Gruppen 65 - 79 år minskar med 135 och de kommuninvånare som är 80 år och däröver blir 451 fler. Ökningen av totalbefolkningen blir störst under år 2025, främst beroende på att många bostäder beräknas bli inflyttningsfärdiga då.

Ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Kommunens största inkomstkälla är skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. De utgör närmare 80 % av de totala kommunala inkomsterna. Skatteintäkterna påverkas främst av kommunens invånarantal och utveckling av skatteunderlaget i riket. Skatteintäkter är beräknade efter SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognos 2022-10-20 samt kommunens befolkningsprognos.

Utöver skatteintäkter är bidrag och avgifter från kommunala utjämningsystemet, där intäkter från fastighetsavgiften ingår, en viktig inkomstkälla.

De skatter och bidrag kommunen erhåller bygger på antal invånare 1 november året innan budgetåret.

Antal invånare 1/11 året innan	2023	2024	2025
	59 230	59 650	60 220

Skatteintäkterna i budget och prognoser budgeteras och redovisas i aktuell inkomstnivå. Skatteintäkterna för 2023 grundas på taxeringsutfallet från 2020 uppräknat med SKR:s bedömning av uppräkningsfaktorer i riket för 2021, 2022 och 2023. Slutlig justering av det faktiska utfallet för 2023 sker efter taxeringen 2024 och regleras i januari 2025.

Mkr	Prognos 2022	2023	2024	2025
Egna preliminära skatteintäkter	3021	3 187	3 321	3 459
Slutavräkning	21			
Prognostiserad slutavräkning	69	-9		
Summa skatteintäkter	3 111	3 178	3 321	3 459
Inkomstutjämning	630	687	722	768
Kostnadsutjämning	20	21	22	22
LSS-utjämning	34	32	28	28
Regleringsbidrag	163	114	109	75
Fastighetsavgift	119	124	127	131
Övriga gen. statsbidrag	35	43		
Summa generella statsbidrag/utjämning	1 001	1 021	1 008	1 025
Summa	4 112	4 199	4 330	4 483
Procentuell förändring skatteunderlag %*	5,2	4,0	4,5	4,1

*SKR augusti, cirkulär 22:37

Skatteintäkterna och kommunalekonomisk utjämning beräknas växa med 2,1 % under 2023, med 3,1 % 2024 och med 3,5 % 2025. Sammantaget beräknas skatteintäkterna och kommunalekonomisk utjämning öka med 9,0 % under åren 2023–2025.

Det **kommunalekonomiska utjämningsystemet** syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner att tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden (geografiska,

befolkningsmässiga, sociala faktorer mm). Den kommunalekonomiska utjämningen består av fem delar; inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/avgift.

Inkomstutjämningen kompenserar för olikheter mellan olika kommuners skattekraft, det vill säga skillnaderna i invånarnas genomsnittsinkomst. Trollhättans invånare har lägre medelinkomst än riket och får därför bidrag från inkomstutjämningsystemet.

Kostnadsutjämningen består av olika delar där kommuner med ogynnsam struktur får ett bidrag av staten medan kommuner med gynnsam struktur får betala till staten. Trollhättan har en ogynnsam struktur mot riket och får ett bidrag i kostnadsutjämningen.

Kostnadsutjämningsarna för 2023 är enligt preliminära beräkningar från SCB 28 september. Beräkningarna kommer att fastställas av SCB den 21 december.

LSS-utjämningen ska jämställa kommunernas kostnader för LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). För Trollhättans del innebär detta 2 mkr lägre bidrag 2023 än 2022.

Regleringsbidrag/avgift fördelas i kronor per invånare. Mellan 2023 och 2022 minskar regleringsbidraget för Trollhättans del med 50 mkr. Minskningen utgörs delvis av nedtrappningen av det tillskott till kommunerna och regioner på 10 mdr i generella statsbidrag som aviseras i budgetpropositionen för 2021. Kommunernas andel uppgick till 7 miljarder 2021, 3,5 miljarder 2022 och utgår helt 2023. Tillskottets syfte var att minska behovet av att höja kommunalskatterna och skära ner i verksamheter och samtidigt ge bättre förutsättningar för att utveckla välfärdens verksamheter. Minskningen till 2023 motsvarar 336 kr per invånare och innebär för Trollhättans del 20 mkr.

I budgetpropositionen 2023 (2022/23:1) presenterade regeringen ett tillskott till kommuner med 4,2 miljarder kronor. Förändringen av anslagen inom allmänna bidrag till kommuner innebär för 2023 en förstärkning med 389 kronor per invånare beräknat utifrån SKR:s befolkningsprognoser. För Trollhättans del innebär det ca 23 mkr. Tillskottet ingår i regleringsbidraget i tabellen.

Fastighetsavgiften innebär att den kommuninvånare som äger en fastighet ska betala en avgift baserad på taxeringsvärde. Fastighetsavgiften är enligt prognos från SKR/SCB 2021-12-21 för 2023. För åren 2024 och 2025 är fastighetsavgiften schablonberäknad.

Övriga generella statsbidrag avser riktade statsbidrag som av redovisningstekniska skäl ska redovisas som generella statsbidrag. Dessa tillskott ingår inte i anslaget för kommunalekonomisk utjämning 2023. För 2023 utgörs de av ett bidrag för minskning av timanställda inom äldreomsorgen om 42 mkr samt ett tillfälligt stöd till kommuner på grund av kriget i Ukraina om 1 mkr.

Pensionskostnader

Kommunernas **pensionsredovisning enligt "blandmodellen"** innebär att pensionsrätt som är intjänad före 1998 inte redovisas som skuld i balansräkningen utan som **ansvarsförbindelse**. Det innebär att kommunens pensionskostnader belastas både med kostnader för de som redan gått i pension och för de som arbetar nu. För de som arbetar nu och som är födda före 1986 är pensionskostnaden för 2022 den avgift på 4,5 % som varje anställd får utbetalt för att placera själv. För de som idag tjänar över 7,5 gånger inkomstbasbeloppet bildas även en

ny skuld för den förmånsbestämda ålderspensionen (FÅP:en). För arbetstagare födda 1986 eller senare är pensionskostnaden helt avgiftsbaserad med 4,5 % under "taket" (7,5 inkomstbasbelopp) och 30 % över. Från och med 1 januari 2023 träder ett nytt pensionsavtal, AKAP-KR, i kraft som är helt avgiftsbestämt pensionsavtal. Arbetstagare födda 1986 eller senare inträder med automatik i det nya pensionsavtalet. Pensionskostnaden i det nya avtalet uppgår till 6 % under "taket" (7,5 inkomstbasbelopp) och 31,5 % över. Anställda födda före 1986 med lön upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp går med automatik över till det nya pensionsavtalet medan anställda med ett pensionsunderlag över kan välja att gå över till det nya pensionsavtalet. Anställda som är kvar i KAP-KL behåller en oförändrad avgift på 4,5 % upp till och med 7,5 gånger prisbasbeloppet och över "taket" intjänas förmånsbestämd pension.

Som grund för pensionskostnaderna är KPA:s simuleringar från augusti 2022. Särskild löneskatt på 24,26 % ingår i alla belopp. Diskonteringsräntan kommer ligga kvar på oförändrad nivå 2022. Pensionskostnaderna ökar enligt prognos kraftigt 2023 och 2024. De högre premierna enligt det nya pensionsavtalet står för en del av ökningen men framför allt påverkar den höga inflationen. Vid hög inflation leder ett ökat prisbasbelopp till en ändrad värdering av sektorns pensionsskulder och avgifter. Pensionskostnaderna inkluderat finansiell kostnad ökar med 58 % från 2022 till 2023 och ytterligare 5 % till 2024.

Resultaträkning/Driftredovisning Mkr	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025
Pensionsutbetalning ur ansvarsförbindelsen inkl. löneskatt	85	86	87	86
Intjänad avgiftspension inklusive löneskatt	121	184	188	190
Intjänad förmånsbestämd ålderspension, visstid mm	16	65	80	10
Summa kostnader (Brutto)	222	335	355	286
<i>Varav pensionsersättning från förvaltningar</i>	<i>-143</i>	<i>-236</i>	<i>-243</i>	<i>-251</i>
Finansiell kostnad	6	26	25	16

De finansiella kostnaderna avser ränte- och basbeloppsuppräknings av den del av pensionskulden som ingår i balansräkningen exklusive den extra ansvarsförbindelsen.

Pensionsskuld Mkr	Prognos	Plan	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025
Pensionsavsättningar inkl. löneskatt	270	354	452	472
Extra pensionsavsättning inkl. löneskatt	127	127	127	127
Del i NÄRF:s pensionsskuld inkl. löneskatt	14	14	15	16
Summa avsättning för pensioner i balansräkning	411	495	594	615
Ansvarsförbindelse (Pensionsrätt intjänad före 1998)	922	936	925	890
Total pensionsskuld med ansvarsförbindelse	1 333	1 431	1 519	1 505

Ansvarsförbindelsen ökar inte längre i nominella tal utan amorteras ned genom pensionsutbetalningarna.

Finansnetto

Finansiella intäkter består av räntor för placeringar, borgensavgifter och utdelning av aktier och andelar. Genomsnittsräntan för placeringar har beräknats till 3,6 % för 2023.

De finansiella kostnaderna består till största delen av ränte- och basbeloppsuppräknig av den del av pensionsskulden som ingår i balansräkningen. De är beräknade efter KPA:s prognos från augusti.

Kostnadsränta för lån har beräknats till 2,5 % för 2023, 2024 och 2025.

Nämndernas förutsättningar

Ramförändringar

Jämfört med gällande budget 2022 innehåller 2023 års budget följande ramförändringar:

Nämnd, Mkr	Ram-tillskott
Kommunfullmäktige	0
Kommunstyrelsen	39
Utbildningsnämnden	18
Kultur- och fritidsnämnden	3
Omsorgsnämnden	24
Arbetsmarknads- och socialnämnden	9
Samhällsbyggnadsnämnden	6
Valnämnd, överförmyndarnämnd kommunens revisorer	-1
Totalt	98

En detaljerad lista på nämndernas ramförändringar finns under respektive nämnds avsnitt.

Statsbidrag

Förutom den budgetram som tilldelas från kommunfullmäktige finns ett stort antal riktade statsbidrag till verksamheten, som är avsedda för ett visst ändamål.

Pris- och löneökningar

Utrymme för löneökningar budgeteras centralt och fördelas till respektive nämnd efter att de lokala förhandlingarna är klara. Kompensationen för löneökningar 2023 uppgår till 3,0 %. För de avtal som är klara har ramarna för nämnderna justerats upp till 2022 års nivå, dvs. att överhång från 2022 års avtal ingår i ramarna. Ramuppräknig för uppdragstagare, timlöneanställda etcetera kompenseras direkt. Eventuella löneförändringar som sker vid sidan om den årliga löneöversynen kompenseras inte. Nämndernas ramar har räknats upp med 2,5 % för köp av IT-verksamhet internt, 1,7 % för bidrag köp av verksamhet, 1,7 % övriga kostnader, 2,5 % för avtalsbunden verksamhet kommunstyrelsen och 2,5 % för intäkter.

Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägg följer ändringar i SKR:s rekommendationer. Enligt preliminära uppgifter från SKR föreslås PO-pålägget höjas från 39,25 % till 43,75 % till 2023. Nämndernas budgetramar är justerade till det högre PO-pålägget. Besked om definitivt PO-pålägg kommer i mitten av december.

Internränta

Kommunen följer vanligtvis SKR:s rekommendationer för internränta vid beräkning av nämndernas kapitalkostnader. SKR tar fram en internränta senast i februari året innan aktuellt budgetår. Sedan den bedömning som SKR:s gjorde om internräntan för 2023 har det varit en mycket snabb ränteuppgång. För år 2023 har därför en bedömning av internräntan skett utifrån Trollhättans stads genomsnittliga räntekostnaden för upplåning. För år 2023 är räntan 2,5 %. För internt uthyrda fastigheter och taxefinansierade verksamheter görs ett tillägg med 0,5 % till totalt 3,0 %. Nämndernas ramar, förutom taxefinansierade verksamheter och internt uthyrda fastigheter, justeras vid förändring av internräntan.

Kapitalkostnads kompensation

Nämndernas kapitalkostnader för anläggningar och IT-system inom skattefinansierad verksamhet kompenseras till verklig kostnad. Inventarier, fordon etcetera kompenseras inte. Taxe- och uppdragsfinansierade verksamheter måste helt intäktsfinansiera sina kapitalkostnader.

Demografiska förändringar

Utbildningsnämnden, omsorgsnämndens och kommunstyrelsen budgetar justeras för volymförändringar efter kommunens befolkningsprognos inom förskoleverksamheten, fritidsverksamheten, grundskolan, gymnasieskolan, äldreomsorgen och måltidsverksamheten. För förskoleverksamheten och fritidsverksamhetens volymförändring tas även hänsyn till nyttjandegrad. Lokalkostnader ingår inte i beloppet utan ersätts som separata anslag i MRP, efter beredning enligt lokalbehovsprocessen. Avstämning av volymförändring görs för utbildningsnämnden i delårsbokslut eller i samband med bokslut.

Ekonomisk analys

Sammanfattning

Trollhättans Stad budgeterar ett resultat för 2023 på +34 mkr, vilket motsvarar 0,8 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag. I resultatet ingår exploateringsresultat om +7 mkr och gatukostnadsersättning om +131 mkr.

För 2023 och de kommande åren i finansplanen 2024–2025 är osäkerheten om de ekonomiska planeringsförutsättningarna fortsatt stor. Budgetarbetet har i första hand inriktats mot 2023, medan finansplanens kommande år mer får ses som en framskrivning utifrån nu kända förutsättningar. Beräknad resultatnivå 2024–2025 är -81 mkr respektive +25 mkr.

Nettoinvesteringarna budgeteras till 314 mkr 2023, varav 52 mkr är hänförligt exploateringsverksamhet och 51 mkr till Stridsbergsbron. Totalt under perioden 2023 - 2025 budgeteras investeringarna till 638 mkr, varav 93 mkr är hänförligt till exploateringsverksamhet och 51 mkr till Stridsbergsbron.

I budgetpropositionen för 2023 som regeringen aviserade 8 november 2022 har kommuner och regioner tillförts 6 mdkr, varav till kommuner 4,2 mdkr. Tillskottet har tillförts utjämningsbidraget och innebär för Trollhättan ytterligare 23 mkr i permanent höjning från och med 2023.

För perioden 2023 – 2025 beräknas redovisad soliditet till 58 %, 56 % respektive 56 % och soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet beräknas till 39 %, 37 % respektive 38 %.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Trollhättans Stad används en analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella aspekter. Avsikten är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom klargöra om Trollhättans Stad har den goda ekonomiska hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Resultat: Vilken balans har funnits över intäkter och kostnader under året och över tiden?

Kapacitet: Vilken kapacitet har funnits att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Risk: Föreligger några risker som kan påverka resultat och kapacitet?

Kontroll: Vilken kontroll har funnits av den ekonomiska utvecklingen?

Resultat och kapacitet

Skatteintäkter och nettokostnader

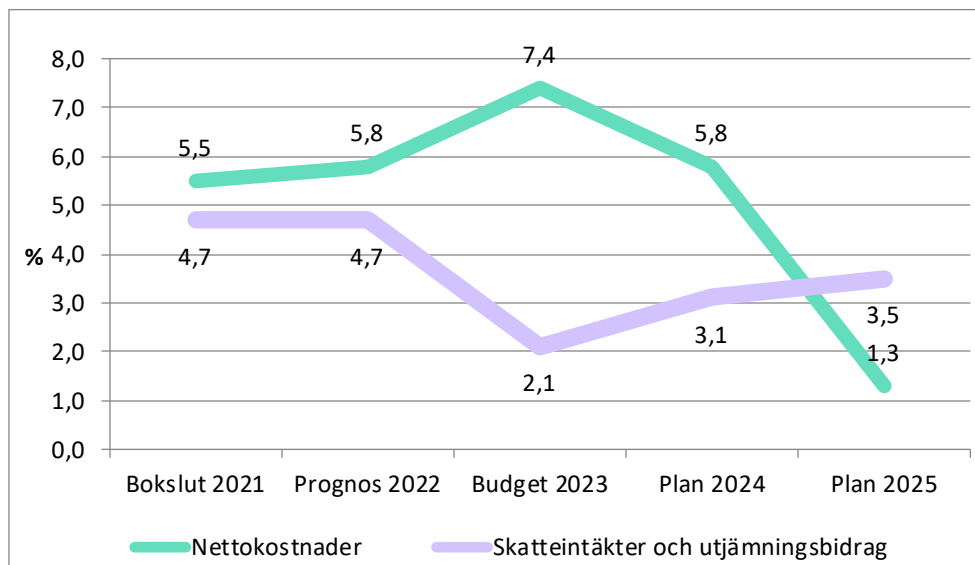
Enligt budgetanvisningarna är de ekonomiska ramarna för 2023 beräknade utifrån befintlig budget 2022 uppräknad för pris- och löneökningar och med tillägg/avdrag för målgruppsförändringar.

För 2023 innebär budgetförslaget från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna en total ramändring om 98 mkr för nämnderna jämfört med 2022.

- Varav lokaler +8 mkr
- Varav målgruppsförändringar exkl. LSS, +13 mkr
- Varav enligt finansieringsprincipen, +4 mkr
- Varav övriga förändringar, +73 mkr

Ökningstakten för skatteintäkterna och utjämningsbidrag beräknas till 9,0 % för perioden 2023–2025 och nettokostnaderna beräknas öka med 15,1 %. Skattesatsen år 2023 är oförändrat 22,36 kr/skr. Jämfört med prognosen för 2022 ökar nettokostnaderna till 2023 med 7,4 % och skatteintäkter och utjämningsbidrag med 2,1 %. En anledning till en lägre utveckling av skatteintäkter och utjämningsbidrag är de extra tillskott som ökade den kommunalekonomiska utjämningsbidrag i budgetpropositionen för 2021, trappas ned 2022 för att helt utgå 2023.

Förändring verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter, utjämningsbidrag

Årets resultat

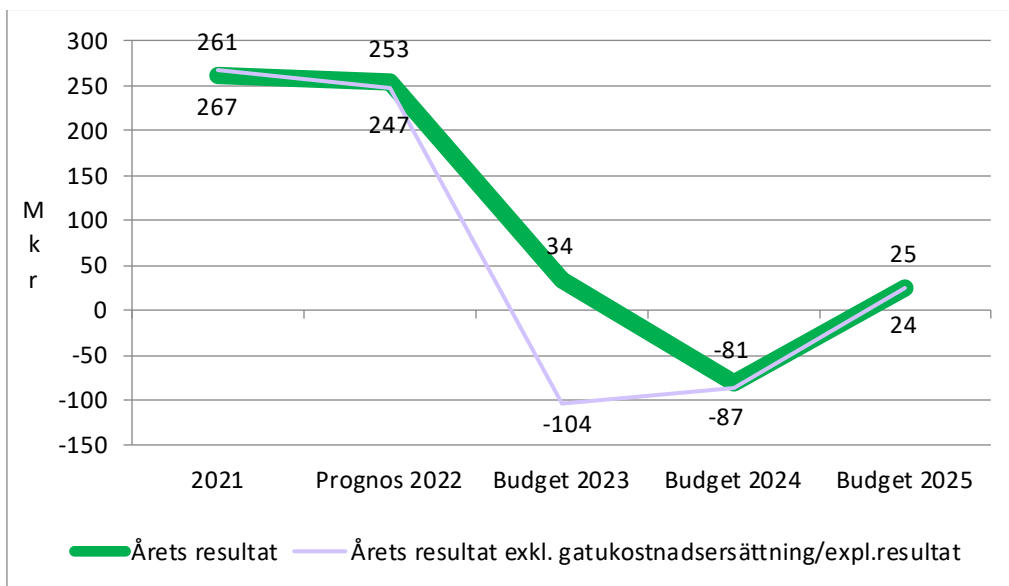
Huvudinriktningen har varit 2023, medan de kommande åren inte har gått igenom i detalj. För åren 2024–2025 har därför en översiktlig finansplan sammanställts med nu kända förutsättningar. Ny ställning till budgetramarna inför 2024 och senare prövas under kommande år.

För 2023 budgeteras ett resultat om +34 mkr, inklusive jämförelsestörande poster såsom exploateringsresultat och gatukostnadsersättning. För åren 2024–2025 uppgår budgeterat resultat till -81 mkr respektive +25 mkr. Budgeterat årsresultat relaterat till skatteintäkter och utjämningsbidrag beräknas år 2023 till 0,8 %. Under åren 2024 och 2025 budgeteras ett resultat på -1,9 % respektive 0,6 %. I snitt över perioden 2023–2025 uppgår det budgeterat årsresultat relaterat till skatteintäkter och utjämningsbidrag till -0,2 %. Ett resultat på cirka 2 % över tid brukar betraktas som god ekonomisk hushållning. Då kan en normal investeringsnivå skattefinansieras över en längre tidsperiod.

I de budgeterade resultaten ingår kostnader och intäkter från tomtförsäljning vid markexploatering samt gatukostnadsersättning, vilket redovisas som jämförelsestörande poster. Under 2023 inkluderas i budgeten upplösning av gatukostnadsersättning för framför allt Vårvik/Stridsberg vilket innebär intäkter av tillfällig karaktär på 131 mkr 2023. Resultatet 2023 exkluderat exploateringsresultat om 7 mkr och gatukostnadsersättning om 131 mkr uppgår till -104 mkr. Perioden 2020 – 2025 beräknas resultatet exklusive jämförelsestörande poster relaterat till skatteintäkter och utjämningsbidrag i genomsnitt till 2,0 %. Resultatmålet bör ses över en konjunkturcykel. Den angivna politiskt satta målnivån är 1,0 % i snitt över senaste 3 åren, vilket betraktas som en eftersträvansvärd miniminivå. Målnivån motsvarar ett redovisat resultat på 42 mkr för Trollhättan 2023.

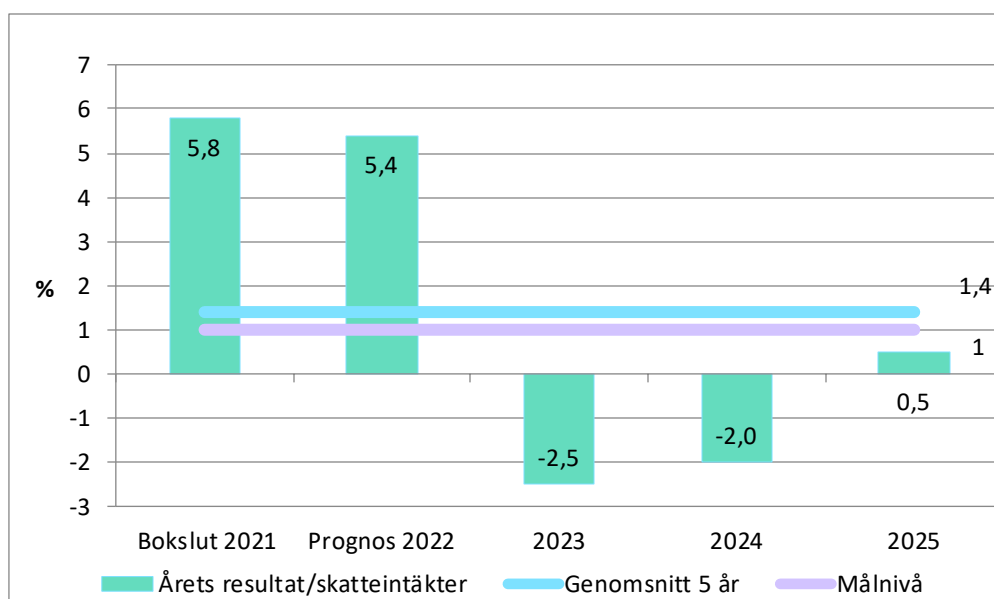
I det redovisade resultatet 2023–2025 ligger reserveringar inom kommunstyrelsens anslag för oförutsedda utgifter/särskilda åtgärder med 84 mkr 2023, 71 mkr 2024 och 69 mkr 2025.

Årets resultat 2021–2025

Resultat	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Årets resultat, mkr	+34	-81	+25
Jämförelsestörande post, exploateringsresultat	-7	-6	-1
Jämförelsestörande post, gatukostnadsersättning	-131	-	-
Årets resultat exkl. jämförelsestörande post, mkr	-104	-87	+24

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämningsbidrag*

*Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster

Budgeterade investeringar

Totalt under perioden 2023 - 2025 beräknas staden investera 638 mkr, varav exploateringsprojekt 93 mkr och Stridsbergsbron 51 mkr. För 2023 uppgår budgeterade investeringar till 314 mkr, varav exploateringsprojekt 52 mkr och Stridsbergsbron 51 mkr. För 2024 och 2025 uppgår investeringarna till 162 mkr (varav exploatering 20 mkr) respektive 162 mkr (varav exploatering 21 mkr).

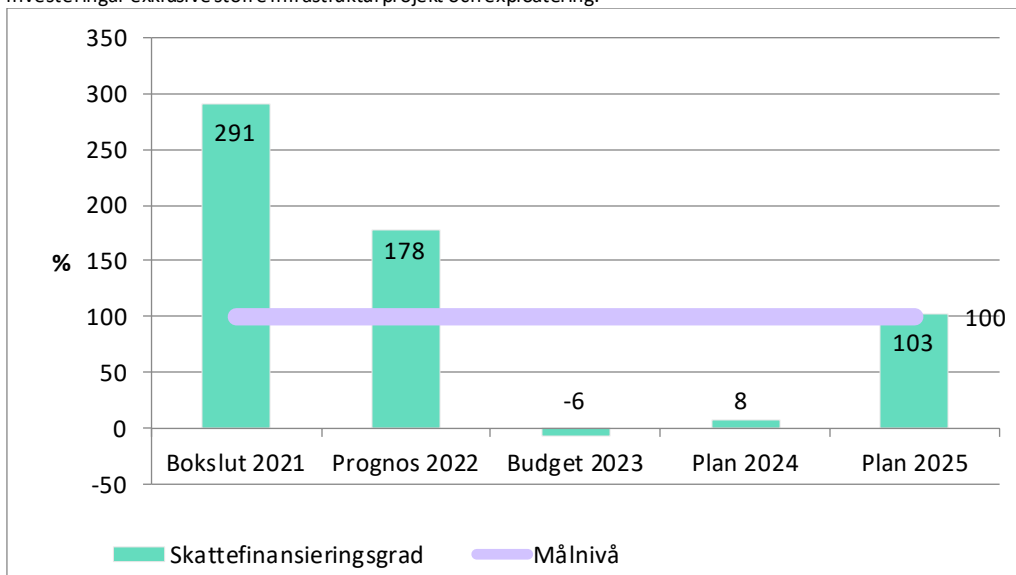
Gatuutbyggnaden i den nya stadsdelen Vårvik ingår med 68 mkr perioden 2023 - 2025, vilken finansieras genom att staden erhåller gatukostnadsersättning från Trollhättan Exploatering AB med 66 mkr.

Den höga investeringsnivån under 2020–2023 beror till viss del på den nya Stridsbergsbron och gatuutbyggnad Vårvik.

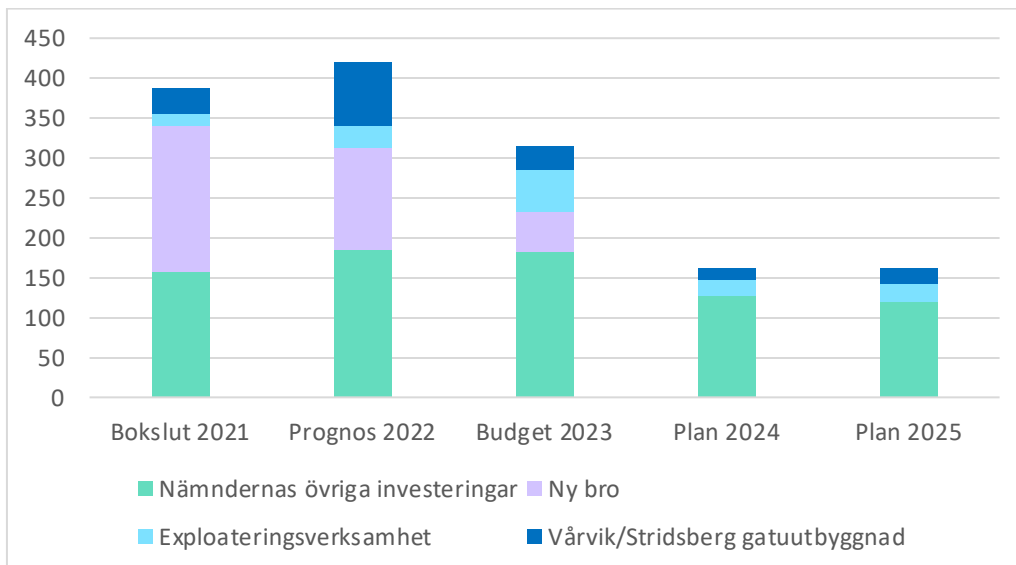
Självfinansieringsgraden av investeringarna uppgår under perioden 2023 – 2025 till i genomsnitt 35 %. Målnivån är 100 %. Det betyder att finansieringen av investeringarna kommande tre år finansieras till ca 65 % måste ske genom ianspråktagande av likvida medel eller/och placeringsportföljen alternativt låna till en del av investeringarna.

Självfinansieringsgrad investeringar*

*Självfinansieringsgrad: Årets resultat exkluderat exploateringsresultat samt upplösning av gatukostnadsersättningar i förhållande till totala investeringar exklusive större infrastrukturprojekt och exploatering.

Investeringar fördelade på exploatering, stridsbergsbron, Vårvik gatuutbyggnad och nämndernas övriga investeringar

Investeringar i verksamhetsfastigheter görs i helägda bolag. Det förklarar att investeringsvolymen är förhållandevis låg jämfört med många andra kommuner.

I MRP anges som mål att resultatet ska vara tillräckligt för att, tillsammans med avskrivningarna, långsiktigt finansiera investeringarna. Målet ska ses över en konjunkturcykel. Uppnå målet innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under perioden, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar.

Finansiering av investeringar (mkr)	Budget	Plan	Plan
	2023	2024	2025
Avskrivningar	93	97	100
Resultat exklusive realisationsvinster/gatukostnadsersättning	-104	-87	+24
Försäljning anläggningstillgångar	-	-	-
Summa tillförda medel	-11	+10	124
./. Nettoinvesteringar	-314	-162	-162
Återstår efter nettoinvesteringar	-325	-152	-38

Investeringarna kan inte finansieras med resultat, avskrivningar och försäljningar under 2023 och 2024 utan måste finansieras genom minskad likviditet och ianspråktagande av finansiella tillgångar alternativt upptagande av nya lån. Investeringsnivån är fortsatt hög 2023 vilket beror på byggandet av Stridsbergsbron över Göta älv i anslutning till nya exploateringsområdet Vårvik som är en stor investering och ses som en viktig förutsättning för att Trollhättan ska kunna fortsätta växa och nå befolkningsmålet. 2025 finansieras investeringsnivåerna till viss del med tillförda medel.

Risk och kontroll

Soliditet

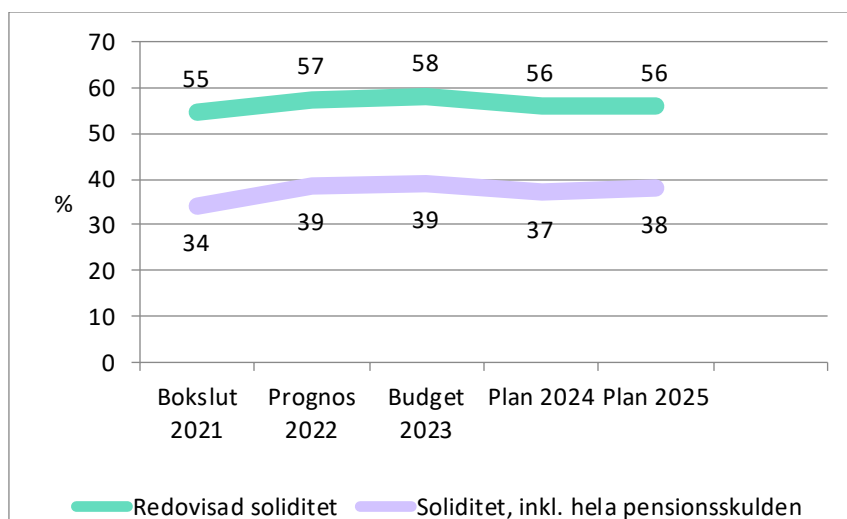
Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. För uppfyllande av god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning.

Soliditeten förstärks 2023 till 58 %, försvagas till 2024 till 56 % och ligger kvar 2025 på 56%. Sett över hela perioden försvagas den redovisade soliditeten från prognos 2022 till budget 2025 med -1,6 % enheter. Anledningen är låga resultatnivåer. Soliditeten inkl. samtliga pensionsförpliktelser ligger på 39 % 2023, 37 % 2024 och 38 % år 2025. Totalt över perioden en försvagning med -0,6 % enheter. Att soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser minskar mindre än redovisad soliditet beror på att ansvarsförbindelsen amorteras ned genom pensionsutbetalningar.

En del av pensionsskulden, som avser intjänande före 1998, redovisas bland ansvarsförbindelserna "inom linjen" i balansräkningen och uppgår till ca 936 mkr 2023. Denna skuld sjunker nu successivt och beräknas uppgå till 890 mkr 2025. Upparbetad pensionsskuld i balansräkningen uppgår till 495 mkr vilket innebär en total pensionsskuld om ca 1 431 mkr 2023.

Soliditetsmättet påverkas positivt av att verksamhetslokalerna är överförda till ett kommunalt bolag. Detta är viktigt att beakta vid jämförelser med andra kommuner.

Soliditet 2021–2025

Kommunalskatt

Utdebiteringen i Trollhättan har i stort sett varit oförändrad sedan 1982, förutom skatteväxlingar med Regionen och den höjda utdebiteringen 2015 och 2020. För 2012 genomfördes en skatteväxling om 43 öre för ändrat huvudmannaskap för kollektivtrafiken. Trollhättans Stad sänkte utdebiteringen med 43 öre och Regionen gjorde motsvarande höjning. År 2015 höjdes den kommunala utdebitering med 60 öre/skkr till 21,56 kr/skkr. År 2020 höjdes den kommunala utdebiteringen med 0,80 kr till 22,36 kr/skkr.

	2022		2023
	Trollhättan	Riket	Trollhättan
Kommunen	22:36	20:67	22:36
Regionen/Landstinget	11:48	11:56	
Totalt	33:84	32:24	

God ekonomisk hushållning utifrån finansiella mål

God ekonomisk hushållning inkluderar mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. En samlad bedömning är att de finansiella målen i god ekonomisk hushållning inte nås fullt ut i MRP/Budget för perioden 2023 – 2025. De finansiella målen inkluderar resultatmål, kapacitetsmål och mål om självfinansiering av investeringar. Under perioden nås inte något enskilt år samtliga tre finansiella mål. En förutsättning för att nå de budgeterade resultaten är att nämnderna uppnår budgetbalans. Det finns budgeterade reserver på centrala anslag under kommunstyrelsen.

Avstämning finansiella mål enligt Mål- och resursplan (MRP)

Resultatmål

- Årets resultat ska i genomsnitt uppgå till 1 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag under mandatperioden*.
**Med undantag för jämförelsestörande poster.*

Indikator: Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter och utjämningsbidrag. Snitt senaste 3 åren.

Målet uppnås 2023 (2,9 %). Målet uppnås inte 2024 (0,3 %) 2025 (-1,3 %).

Kapacitetsmål

- Soliditeten med fullfondering av pensioner, ska öka eller hållas oförändrad.

Indikator: Soliditet enligt fullfonderingsmodellen.

Målet uppnås 2023 och 2025. Målet uppnås inte 2024. Soliditeten inkluderat fullfondering av pensioner ökar från 2022 års prognostiserade nivå på 38,7 % till 39,2 % 2023, minskar till 37,3 % 2024 och ökar återigen 2025 till 38,1 %.

Investeringsmål

- Nettoinvesteringarna ska finansieras med egna medel*. Självfinansieringsgraden skall uppgå till 100 %.

**Med undantag för exploateringsprojekt och stora infrastrukturprojekt.*

Indikatorer: Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringarna.

Målet uppnås inte 2023 (-6 %) och 2024 (8 %). Målet uppnås 2025 (103 %). Självfinansieringsgraden för perioden 2023–2025 uppgår till 30 %.

Balanskravet

Balanskravet, ett lagstadgat krav enligt kommunallagen, innebär att kommunen ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, d v s resultatet måste vara större än noll. Ett negativt resultat måste regleras inom tre år.

Det är obligatoriskt att sammanställa en balanskravsutredning som definierar "Årets resultat efter balanskravsjusteringar" och i förekommande fall redovisar förändringar av Resultatutjämningsreserven.

Budgeterad balanskravsutredning, mkr	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	+34
Samtliga realisationsvinster	-
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	+34
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
Balanskravsresultat	+34

Enligt regler om kommunala resultatutjämningsreserver (RUR) finns möjlighet för kommuner att själva kunna utjämna intäkter över tid och därigenom kunna möta konjunkturvariationer. Hela eller delar av behållningen i RUR får räknas in budgeten för att täcka upp om de beräknade intäkterna är lägre än kostnaderna när de prognostiserade skatteintäkterna ökar svagt till följd av en svag samhällsekonomisk utveckling.

Enligt ovanstående utredning uppfylls balanskravet för år 2023 och inga medel behöver disponeras från resultatutjämningsreserven. Resultatutjämningsreserven uppgår vid ingången av året till 118 mkr.

Avslutande kommentar

I grunden har Trollhättans Stad en sund ekonomi och har redovisat positiva resultat samtliga år sedan 1997, med undantag för 2018, och de övergripande ekonomiska målen har uppfyllts. Det genomsnittliga resultatet för senaste 5-årsperioden 2017 – 2021 har uppgått till 3,8 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag.

Delårsrapporten per augusti 2022 visar på ett förväntat resultat om +253 mkr, vilket motsvarar 6,1 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Nämndernas löpande verksamhet beräknas ge ett budgetöverskott om +53 mkr och skatteintäkter och utjämningsbidrag beräknas redovisa överskott med +118 mkr.

För år 2023 budgeteras årets resultat till +34 mkr, varav gatukostnadsersättning 131 mkr och exploateringsresultat 7 mkr. För de kommande åren i finansplanen 2024–2025 är osäkerheten om de kommunalekonomiska planeringsförutsättningarna fortsatt stor. Budgetarbetet har därför i första hand inriktats mot 2023, medan finansplanens kommande år mer får ses som en framskrivning utifrån nu kända förutsättningar. Det kan konstateras att den totala budgeterade resultatnivån åren 2023 – 2025 ligger under den nivå som betraktas som god ekonomisk hushållning. Exploateringsresultat och gatukostnadsersättningar påverkar resultatet kraftigt 2023. Den budgeterade resultatnivån efter justering av jämförelsestörande poster är mycket låg och innebär att de finansiella målen till fullo inte uppnås under perioden. För 2023 uppnås däremot det lagstadgade balanskravet då gatukostnadsersättning och exploateringsresultat inte undantas i beräkningen. De budgeterade resultaten över perioden förutsätter att nämndernas budget är i balans.

2023 har staden en fortsatt hög investeringsnivå med anledning av den nya stadsdelen Vårvik samt stridsbergsbron. Höga investeringsnivåer innebär ökade kapitalkostnader vilket kommer att belasta resultaten framåt i tiden.

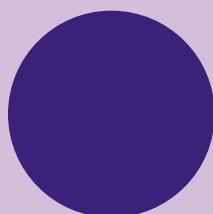
Totalt tillförs 98 mkr (2,6 %) år 2023 i anslag till nämnderna samt 84 mkr till olika centrala anslag under kommunstyrelsen. Någon generell besparingen finns inte utlagd i nämndernas budgetramar för perioden 2023–2025. År 2024 tillförs till nämndernas budgetramar ytterligare 4 mkr till 102 mkr jämfört med år 2022 och år 2025 tillförs ytterligare 19 mkr till 121 mkr jämfört med år 2022. År 2024 ligger nivån på centrala anslag till kommunstyrelsens förfogande på 71 mkr och 2025 på 69 mkr.

En ökad belastning på stadens ekonomi förväntas under många år framåt. Utöver stora investeringsbehov och medföljande ökande kapitalkostnader visar befolkningsprognoser på förändringar i den demografiska utvecklingen där det förväntas en ökning av målgrupperna inom framför allt äldreomsorg. SKR:s prognoser visar på att kommunsektorns köpkraft drastiskt urholkas och ökningen av skatteintäkter och utjämningsbidrag kommande år förväntas inte räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden. Den reala skatteunderlagstillväxten förväntas bli lägre 2022–2025 (0,9 %) jämfört med de senaste tio årens genomsnitt (1,8 %). Anledningen är de snabbt stigande kommunala utgifterna som är en följd av den allmänna prisuppgången samt kraftigt höjda pensionskostnader. Ökningen av pensionskostnaderna är

delvis en följd av ett nytt pensionsavtal med högre premier men framför allt en följd av indexering på grund av hög inflation.

För att på lång sikt ha en hållbar ekonomisk utveckling för att upprätthålla god ekonomisk hushållning måste därför intäkterna öka eller kostnaderna minska alternativt en kombination.

Nämnder

Kommunfullmäktige

Nämndens ansvarsområde

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	2	2	2	2	2

Kommunstyrelsen

Nämndens ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning samt ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls.

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrning för den kommunala verksamheten och utövar uppsikt över övriga nämnder, fattar beslut om samordning och gränsdragning mellan nämnderna. Kommunstyrelsen är nämnd för kommunstyrelsens förvaltning och serviceförvaltning.

MKR Netto	Bokslut 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	772	793	871	870	871
Investeringsbudget	96	279	197	84	72

Ramförändringar

- Flytt kommunikatör från ON-förvaltningen 671 tkr fr o m år 2023.
- Flytt lokalplanerare till KS-förvaltningen 1,8 mkr fr o m år 2023.
- Digitalt arkiv -400 tkr år 2024, -400 tkr år 2025.
- Systemförvaltare DÄHS 750 tkr fr o m år 2023.
- Systemförvaltare Digitala personakter 750 tkr fr o m år 2023.
- E-signering 500 tkr fr o m år 2023.
- Verksamhetsutvecklare Digitalisering IT 850 tkr fr o m år 2023.
- Uppdragsersättning Fyrstads flygplats 510 tkr fr o m år 2023.
- Plankostnader MEX 75 tkr fr o m år 2023.
- Kommuner mot brott 0,6 mkr år 2023, 1,3 mkr år 2024, 1,3 mkr år 2025.
- Administrativ förstärkning 800 tkr fr o m år 2023.
- Landsbygdsutveckling 2 mkr år 2023,
- Gruppleदारarvode -540 tkr fr o m år 2023.
- Partistöd -2 mkr fr o m år 2023.
- Politiska sekreterare -980 tkr fr o m år 2023.
- Planering etc. gymnasial utbildning 960 tkr fr o m år 2023.
- Prövning av gymnasial utbildning -60 tkr fr o m år 2023.

- Ämnesbetyg implementering 120 tkr fr o m år 2023.
- Tekniksprånget -60 tkr år 2024, -60 tkr år 2025.
- Grundläggande behörighet yrkesprogram 0,4 mkr år 2024, 1 mkr år 2025.
- Uppdragsersättning vuxenutbildning -735 tkr fr o m år 2023.
- Övrig ramförändring förbundsbidrag gymnasieskolan 2,3 mkr fr o m år 2023.
- Ökat förbundsbidrag KFV 10,4 mkr år 2023, 7,2 mkr år 2024, 2,2 mkr år 2025.
- Målgruppsförändring gymnasieskolan 3,1 mkr år 2023, 0,8 mkr år 2024, 0,9 mkr år 2025.
- Återföring ramväxling SBN -1,8 mkr fr o m år 2023.
- Målgruppsförändring förskola 0,2 mkr år 2023, 1,3 mkr år 2024, 1,2 mkr år 2025.
- Målgruppsförändring grundskola fritidshem 546 tkr år 2023, 415 tkr år 2024, 302 tkr år 2025.
- Ramväxling lokaler, kök 13,3 mkr fr o m år 2023.
- Lokalkostnad produktionskök Överby 2,6 mkr år 2023, 7,7 mkr år 2024, 7,7 mkr år 2025.
- Uppstartskostnader produktionskök Överby 400 tkr år 2023,
- Ramväxling lokaler, kök Sylte 2 mkr fr o m år 2023.
- Källstorpsgården, tillagningskök 200 tkr fr o m år 2023.

Mkr	
Fullmäktigebudget 2022	793
Omdisponeringar	1
Kapitalkostnader (avskrivning och ränta för investeringar)	3
Pris- och lönekomensation	21
Ändring personalomkostnadspålägg	7
Målgruppsförändring serviceförvaltningen	1
Målgruppsförändring gymnasieskola	3
Lokalhyra	16
Enligt finansieringsprincipen	2
Exploatering	8
Övrigt enligt ramförändringslistan	17
Budget 2023	871

Antal elever	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förskoleklass		614	613	579	551
År 1-3		1 782	1 777	1 797	1 807
År 4-6		1 754	1 752	1 711	1 687
År 7-9		1 682	1 719	1 739	1 752
Summa antal elever	5 907*	5 832	5 861	5 826	5 797

Målgruppsersättning avseende måltid och lokalvård per elev F-klass är 3 297 kr, år 1-3 är 7 027 kr, år 4-6 är 9 937 kr, år 7-9 är 12 948 kr.

*I bokslut 2021 finns inte antal elever uppdelat per ålderskategori.

I antal elever för grundskola ingår ej elever avseende friskolor, interkommunala, asylsökande och elever med tillfälligt personnummer.

Antal barn	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Barn 1-5 år	2 456	2 347	2 347	2 414	2 410
Barn 6-9 år	1 683	1 737	1 728	1 727	1 723
Barn 10-12 år	388	387	441	439	437

Inskrivningsprocenten för barn 1-5 år har uppskattats till 87,5 % (87,5 %) för barn 6-9 år 76 % (76 %) och barn 10-12 år 24,5 % (23 %) för åren 2022-2024. Målgruppsersättning avseende måltid och lokalvård är för år 1-5 år 16 807 kr, år 6-9 är 3 220 kr och år 10-12 är 3 953 kr.

I antal barn för förskola och fritids ingår ej barn avseende friskolor, interkommunala, asylsökande och barn med tillfälligt personnummer.

Överförmyndarnämnden

Nämndens ansvarsområde

Överförmyndarnämnden fullgör överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken och lag om god man för ensamkommande barn samt vad som i övrigt överförmyndare eller överförmyndarnämnden ansvarar för enligt annan lag eller författning. Till nämndens uppgifter hör bl a att besluta om förordnande och uppsägning av vissa gode män och förvaltare, utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet samt att se till att verksamheten bedrivs med ändamålsenlig inriktning med hänsyn till gällande rätt och berörda intressenter.

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	2	2	2	2	2

Valnämnden

Nämndens ansvarsområde

Valnämnden är lokal valmyndighet i Trollhättans kommun. Nämnden ska fullgöra uppgifter enligt vallagen och annan lagstiftning rörande allmänna val och folkomröstningar. Nämnden ansvarar för den lokala organisationen vid genomförande av allmänna val, val till Europaparlamentet och folkomröstningar. Nämnden ansvarar för översynen av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	0	1	0	1	1

Ramförändringar

- Allmänna val, -1,2 mkr år 2023

Kommunrevisionen

Nämndens ansvarsområde

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	2	2	2	2	2

Utbildningsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Utbildningsnämnden ansvarar för det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar, vad avser förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola och grundsärskola och i övrigt de uppgifter inom det offentliga skolväsendet som enligt relevanta förordningar och skollag kommunen ansvarar för. Nämnden ansvarar också för godkännande av enskilda som huvudmän för fristående förskolor och beslut om rätt till bidrag för enskild pedagogisk omsorg samt har tillsynsansvar för dessa verksamheter.

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	1 127	1 167	1 245	1 255	1 264
Investeringsbudget	4	8	10	6	12

Ramförändringar

- Enligt finansieringsprincipen 1 mkr år 2023, -0,5 mkr år 2025.
- Skolor med konfessionell inriktning 60 tkr år 2024, 60 tkr år 2025.
- Nationella minoritetsspråk, samordning 0 tkr fr o m år 2023.
- Gemensamt skolval -480 tkr år 2024, -960 tkr år 2025.
- Deltagande i förskola 240 tkr år 2023, 480 tkr år 2024, 480 tkr år 2025.
- Allsidig social sammansättning 120 tkr fr o m år 2023.
- Stärkta skolbibliotek -120 tkr år 2024, -120 tkr år 2025.
- Extra studiestöd och utökad lovskola 660 tkr fr o m år 2023.
- Nationella prov -720 tkr år 2024, -720 tkr år 2025.
- Flytt lokalplanerare till KS-förvaltningen -880 tkr fr o m år 2023.
- Utökade hembesök 140 tkr fr o m år 2023.
- Målgruppsförändringar grundskolan 3 mkr år 2023, 3,6 mkr år 2024, 4,9 mkr år 2025.
- Målgruppsförändringar förskola -1,9 mkr år 2023, -1,8 mkr år 2024, 2 mkr år 2025.
- Lokalbehov förskolan 3,3 mkr år 2023, 10,9 mkr år 2024, 10,9 mkr år 2025.
- Lokalbehov grundskolan 0 mkr år 2023, -1,2 mkr år 2024, -1,2 mkr år 2025.
- Ökade lokalkostnader 378 tkr fr o m år 2023.
- Ramväxling till SF lokalkostnader kök -10,3 mkr fr o m år 2023.
- Ramväxling till SF lokalkostnader kök, Sylte -2 mkr fr o m år 2023.
- Överföring investering - drift -200 tkr fr o m år 2023.
- Elevhälsa 1 mkr fr o m år 2023.
- Kvalitetshöjning för ökade resultat 20 mkr fr o m år 2023.
- Förskola 4 mkr år 2023, 8 mkr år 2024, 12 mkr år 2025.

Mkr	
Fullmäktigebudget 2022	1 167
Pris- och lönekompensation	33
Ändring personalomkostnadspålägg	27
Målgruppsförändring	1
Lokalhyra	-7
Enligt finansieringsprincipen	1
Övrigt enligt ramförändringslistan	22
Budget 2023	1 245

Volymförändringar

Antal elever	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förskoleklass	702	730	732	699	672
År 1-3	2 170	2 153	2 137	2 162	2 174
År 4-6	2 193	2 182	2 209	2 191	2 181
År 7-9	2 206	2 179	2 210	2 237	2 277
Summa antal elever	7 271	7 244	7 288	7 289	7 304

Målgruppsersättningen per elev är för F-klass 30 273 kr, år 1-3 46 579 kr, år 4-6 54 221 kr och år 7-9 62 029 kr för.

Antal barn	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Barn 1-5 år	2 996	2 922	2 901	2 902	2 944
Barn 6-9 år	2 136	2 190	2 180	2 174	2 163
Barn 10-12 år	494	502	541	537	534

Inskrivningsprocenten för barn 1-5 år har uppskattats till 87,5 % för åren 2023-2025, för barn 6-9 år 76% och barn 10-12 år 24,5% för åren 2023-2025. Målgruppsersättning för barn 1-5 år 89 303 kr, 6-9 år 31 186 kr och 10-12 år 15 752 kr.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamheten inom kommunen som omfattar kommunens folkbibliotek, N3 med kommunens kulturskola, Kronans kulturhus och fritidsgårdsverksamheten samt det rörliga friluftslivet och idrotts- och fritidsanläggningarna. Nämnden är vidare ansvarig för den allmänkulturella verksamheten, arrangemang, Konsthall med kommunens konstsamling, samt bidrag till föreningar, organisationer och studieförbund, med undantag av de bidrag som tillagts annan nämnd. Kultur- och fritidsnämnden ska även med uppmärksamhet följa utvecklingen inom ansvarsområdet och ta initiativ samt lämna förslag till åtgärder.

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	165	170	182	180	180
Investeringsbudget	31	26	20	16	16

Ramförändringar

- Nevs motionsanläggning 225 tkr fr o m år 2023.
- Ökade lokalkostnader 330 tkr fr o m år 2023.
- Sommarstaden 2 mkr år 2023.

Mkr	
Fullmäktigebudget 2022	170
Kapitalkostnader (avskrivning och ränta för investeringar)	4
Pris- och lönekomensation	4
Ändring personalomkostnadspålägg	2
Lokalhyra	1
Övrigt enligt ramförändringslistan	2
Budget 2023	182

Omsorgsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Nämnden ansvarar för stöd till äldre och personer med funktionsnedsättningar eller andra svårigheter i den dagliga livsföringen, förebyggande och uppsökande verksamhet riktade till äldre samt personer med funktionsnedsättningar. I omsorgsnämndens ansvar ingår också den kommunala hälso- och sjukvården. Vidare ansvarar nämnden för bostadsanpassning, och hjälpmedel inom särskild boende och biståndsbedömd verksamhet, färdtjänst och riksfärdtjänst samt stöd till anhöriga.

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	1 130	1 171	1 277	1 274	1 288
Investeringsbudget	9	16	13	8	7

Ramförändringar

- Flytt kommunikatör till KS-förvaltningen -671 tkr fr o m år 2023.
- Flytt lokalplanerare till KS-förvaltningen -900 tkr fr o m år 2023.
- Avrop från erhållna statsbidrag minskning av timanställda 16,9 mkr år 2023.
- Fast omsorgskontakt i hemtjänsten 1,9 mkr fr o m år 2023.
- Korrigering målgrupp 2019-2021 3,3 mkr år 2023, 6,3 mkr år 2024, 8,6 mkr år 2025.
- Nya målgruppsbehov 4,6 mkr år 2023, 13,9 mkr år 2024, 24,8 mkr år 2025.
- VO boende, 96-108 pl Humlevägarna 1 mkr år 2024, 2,9 mkr år 2025.
- Ramväxling till SF lokalkostnader kök -2,9 mkr fr o m år 2023.
- Förstudie nytt boende landsbygd -500 tkr fr o m år 2023.
- Stärkt rätt till assistans, minskat åtagande för kommunen -1,1 mkr år 2023, -2,2 mkr år 2024, -3,3 mkr år 2025.
- LSS (servicebostäder) Slättbergsvägen 180-190, 150 tkr år 2023, 460 tkr år 2024, 460 tkr år 2025.
- LSS (korttidsvistelse) Fågelbärsstigen 1,1 mkr år 2024, 1,1 mkr år 2025.
- Minska ensamhet 500 tkr fr o m år 2023.
- Ökad kvalitet måltid 3 mkr fr o m år 2023.

Mkr	
Fullmäktigebudget 2022	1 171
Pris- och lönekompensation	45
Ändring personalomkostnadspålägg	37
Målgruppsförändring	8
Lokalhyra	-3
Enligt finansieringsprincipen	1
Övrigt enligt ramförändringslistan	18
Budget 2023	1 277

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Nämndens ansvarsområde

Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för den del av socialtjänsten som avser Individ och familjeomsorg och innefattar bistånd för att uppnå skälig levnadsnivå, så kallat försörjningsstöd, skydd och stöd till barn och unga, hjälp och vård till personer med beroendeproblematik, familjerådgivning, anhörigstöd och stöd till brottsoffer. Vidare ansvarar nämnden för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, arbetsmarknadsåtgärder, budget- skuld- och konsumentrådgivning och aktivitetsansvar för ungdomar mellan 18–20 år. Därutöver hanterar förvaltningen prövning av serveringstillstånd, tillstånd för försäljning av receptfria läkemedel, tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt spel vid rörelser med serveringstillstånd.

MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	361	383	411	412	412
Investeringsbudget	1	1	0	0	0

Ramförändringar

- Höjda arvoden och höjt prisbasbelopp familjehem 6,7 mkr fr o m år 2023.
- Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna 0,8 mkr år 2023, 1,8 mkr år 2024, 1,8 mkr år 2025.
- 2021 års vårdnadsreform -50 tkr fr o m år 2023.
- Nya regler om faderskap och föräldraskap 120 tkr fr o m år 2023.
- Utökade hembesök 860 tkr år 2023, 870 tkr år 2024, 870 tkr år 2025.
- Lokalkostnad Minimaria 0,8 mkr år 2023, 1,4 mkr år 2024, 1,4 mkr år 2025.

Mkr	
Fullmäktigebudget 2022	383
Pris- och lönekompensation	10
Ändring personalomkostnadspålägg	8
Lokalhyra	1
Enligt finansieringsprincipen	1
Övrigt enligt ramförändringslistan	8
Budget 2023	411

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag är att i dialog med medborgare och andra aktörer bidra till ett hållbart samhälle. Nämnden ska följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för myndighets- och huvudmannauppgifter inom samhällsbyggnads- och miljöområdena. Det innebär bland annat ansvar för detaljplaner, väghållning, parker och naturområden, fastighetsbildning, kartor och inmätning, miljö- och hälsoskydd, livsmedel och bygglov.

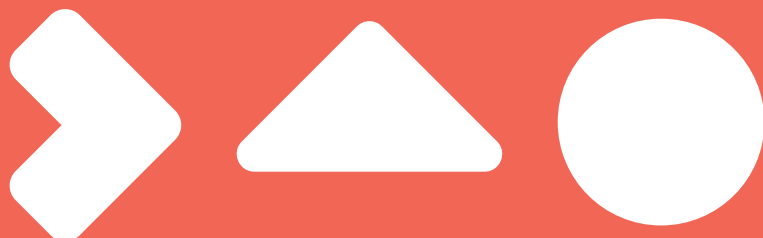
MKR Netto	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Driftbudget	124	125	144	142	142
Investeringsbudget	239	234	129	95	92

Ramförändringar

- Återföring ramväxling serviceförvaltningen 1,8 mkr fr o m år 2023.
- Plankostnader MEX -75 tkr fr o m år 2023.
- Fördjupad översiktsplan södra stadsdelarna 525 tkr år 2023, 350 tkr år 2024, 262 tkr år 2025.
- Tematiskt tillägg till översiktsplan för landsbygden 525 tkr år 2023, 350 tkr år 2024, 175 tkr år 2025.
- Utåtriktat arbetet med biologisk mångfald 300 tkr fr o m år 2023.
- Strategi för gestaltning livsmiljö -500 tkr år 2024, -500 tkr år 2025.
- Ökade ytor beläggningsunderhåll 100 tkr år 2023, 300 tkr år 2024, 600 tkr år 2025.
- Ökade ytor park 100 tkr fr o m år 2023.
- Ökade ytor väghållning 200 tkr år 2023, 300 tkr år 2024, 300 tkr år 2025.
- Driftkostnad för Stridsbergsbron 0,8 mkr år 2023, 1,5 mkr år 2024, 1,5 mkr år 2025.
- Utvecklingsarbete Vårviks gård 2 mkr år 2023.

Mkr	
Fullmäktigebudget 2022	125
Kapitalkostnader (avskrivning och ränta för investeringar)	8
Pris- och lönekompensation	2
Ändring personalomkostnadspålägg	2
Övrigt enligt ramförändringslistan	6
Budget 2023	144

Ekonomiska rapporter

Resultatbudget

Mkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter	730					
Verksamhetens kostnader	-4 368	-3 948	-3 853	-4 137	-4 381	-4 436
Avskrivningar	-82	-87	-84	-93	-97	-100
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-3 720	-4 035	-3 937	-4 230	-4 478	-4 536
Skatteintäkter	2 945	3 032	3 111	3 178	3 321	3 459
Generella statsbidrag o utjämning	982	962	1 001	1 021	1 008	1 025
VERKSAMHETENS RESULTAT	207	-41	175	-31	-148	-53
Finansiella intäkter	87	78	89	109	110	111
Finansiella kostnader	-33	-7	-11	-44	-43	-33
RESULTAT EFTER FINANS. POSTER	261	30	253	34	-81	25
Extra ordinära poster						
ÅRETS RESULTAT	261	30	253	34	-81	25
*Inklusive exploateringsresultat						
varav exploateringsresultat	-24	-14	-6	-7	-6	-1
Varav gatukostnadsersättning	0	0	0	-131	0	0
varav realiserade vinster i värdepapper	30	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT exkl expl. resultat	267	16	247	-104	-87	24

Kassaflödesbudget

Mkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	261	30	253	34	-81	25
Just ej likviditetspåverkande poster	137	110	95	47	194	119
Utbetalning av avsättning ej pension	-14	0	0	0	0	0
Förändring av kortfr fordr/skulder/lager	-273	38	-50	-98	-34	-226
Kassaflöde från löpande verksamhet	110	178	298	-17	79	-82
INVESTERINGAR						
Investeringar i materiella anläggningstillg	-388	-506	-420	-314	-162	-162
Investeringar i materiella anläggningstillgångar fin. leasing			-5	-5	-5	-5
Övriga investeringsink/inv bidrag materiella anl.tillg	9	1	4	1	1	1
Försäljning av materiella anläggningstillg	9	0	2	0	0	0
Gatukostnadsersättning	30	81	66	29	15	21
Investering i finansiella tillgångar, kommuninvest ek. förening	0	0		0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-340	-424	-353	-288	-150	-145
FINANSIERING						
Nyupptagna lån	0	0	0	0	0	0
Lån fin. leasing	0	0	5	5	5	5
Amortering skulder	0	0	0	0	0	0
Förändr långfr fordringar	-15	62	-214	213	100	182
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-15	62	-209	218	105	187
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-245	-184	-265	-87	34	-41
Likvida medel vid årets början	650	405	405	140	53	87
Likvida medel vid årets slut	405	221	140	53	87	46

Balansbudget

Mkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Imateriella anläggningstillgångar	11					
Materiella anläggningstillgångar		2 016	1 934	2 159	2 228	2 296
Mark, byggnader och tekniska anlägg	1 424					
Maskiner och inventarier	163					
Finansiella anläggningstillgångar	2 006	1 944	2 220	2 007	1 907	1 725
Summa anläggningstillgångar	3 604	3 961	4 154	4 166	4 135	4 020
Omsättningstillgångar						
Förråd, exploateringsprojekt m m	22	22	22	22	21	21
Fordringar	461	461	534	462	401	401
Kortfristiga placeringar	227	108	80	218	338	550
Kassa och bank	405	221	140	53	87	46
Summa omsättningstillgångar	1 115	812	776	755	847	1 018
SUMMA TILLGÅNGAR	4 719	4 772	4 930	4 921	4 982	5 038
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Ingående eget kapital	2 317	2 578	2 578	2 831	2 865	2 784
<i>Därav avsatt till resultatutjämningsreserv</i>	112	112	118			
Årets resultat	261	30	253	34	-81	25
Eget kapital	2 578	2 609	2 831	2 865	2 784	2 809
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	397	422	411	495	594	615
Andra avsättningar	21	21	21	21	21	21
Summa avsättningar	419	444	432	516	615	636
Skulder						
Långfristiga skulder	468	547	537	441	460	484
Kortfristiga skulder	1 254	1 173	1 130	1 098	1 122	1 109
Summa skulder	1 722	1 720	1 667	1 539	1 582	1 593
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	4 719	4 772	4 930	4 921	4 982	5 038
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter						
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	970	917	922	936	925	890
Övriga ansvarsförbindelser	8 673					

Driftbudget per nämnd

Mkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunfullmäktige	2	2	2	2	2
Kommunstyrelsen	772	793	871	870	871
Utbildningsnämnden	1 127	1 167	1 245	1 255	1 264
Kultur- och fritidsnämnden	165	170	182	180	180
Omsorgsnämnden	1 130	1 171	1 277	1 274	1 288
Arbetsmarknads- och socialnämnden	361	383	411	412	412
Samhällsbyggnadsnämnden	124	125	144	142	142
Valnämnd, överförmyndarnämnd kommunens revisorer	4	6	5	6	6
Ofördelad löne- och priskompensation				107	218
Summa nämnder	3 686	3 817	4 137	4 249	4 383
Särskilda åtgärder KS/oförutsett	0	91	84	71	69
Övrigt finansförvaltningen	-48	31	-84	61	-16
TOTAL VERKSAMHET	3 639	3 939	4 137	4 381	4 436

Investeringsbudget per nämnd

Mkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	S:a 23-25
Kommunstyrelsen	79	214	145	64	51	260
Utbildningsnämnden	4	8	10	6	12	27
Kultur- och fritidsnämnden	31	26	20	16	16	52
Omsorgsnämnden	9	16	13	8	7	27
Arbetsmarknads- och socialnämnden	1	1	0	0	0	1
Samhällsbyggnads- nämnden	239	234	129	95	92	315
Summa nämnder	363	497	317	188	177	682
Ombudg/tidsförskjutning	0	-57	-55	-47	-36	-137
Exploateringsprojekt	18	66	52	20	21	93
Summa	380	507	314	162	162	637

Oförutsett/särskilda åtgärder med mera

Tkr	Återstod i bokslut 2021	Budget 2022	Prognos återstår Augusti	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Projekt	750	5 950	5 950	3 950	3 950	3 950
Omställningskostnad Landbogården	0	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Tillväxt och utveckling	2 279	5 250	2 261	4 250	4 250	4 250
KS oförutsedda utgifter	247	1 300	266	4 300	1 300	1 300
Jobb till unga	4 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Anslag till social investeringsfond	1 186	3 000	2 000	0	0	0
Social hållbarhet	340	3 000	72	2 100	0	0
Agenda 2030	0	0	0	3 900	5 990	5 990
Övergripande IT	520	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Digitalisering/verksamhetsutveckling	0	0	0	5 000	0	0
Utvecklingsmedel	5 000	0	0	0	0	0
Kompetensutveckling personal	2 214	5 000	1 688	5 000	5 000	5 000
Yrkesutbildning ASN	0	0	0	5 000	0	0
Reserv	44 585	23 200	14 030	10 000	10 000	10 000
Ombudgeteringar	700	700	50	700	700	700
Reserv målgruppsökningar	8 500	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Årets stadskärna	0	500	500	0	0	0
Planarbete exploatering	0	0	0	2 000	2 000	0
Trygghetsutskott	0	0	0	3 000	3 000	3 000
Näringslivsutskott	0	0	0	2 000	2 000	2 000
Brottsförebyggande	0	1 500	1 500	0	0	0
Hälsopot	0	500	500	500	500	500
Habiliteringsersättning	0	0	0	2 500	2 500	2 500
Livsmedel	0	2 000	0	9 000	9 000	9 000
Vårhaga sommarkollo	0	200	0	200	200	200
Lönesatsning kommunals avtalsområde	0	18 000	0	0	0	0
Mentorsprogram Näktergalen	0	100	100	100	100	100
Marknadsföringsinsatser (levande landsbygd)	0	500	500	500	500	500
Matematiksatsning Intize	0	350	0	350	350	350
Summa	70 321	91 050	49 417	84 350	71 340	69 340

Anm: Disposition av anslagen beslutas av Kommunstyrelsen förutom anslaget för övergripande IT, Digitalisering/verksamhetsutveckling, Jobb till unga samt Vårhaga sommarkollo vilka är delegerade till KS ordförande. Beloppen är upptagna i löpande priser. Beslut om disposition som rör anslagen Kompetensutveckling personal och Hälsopot är delegerat till personalutskottet. Beslut om disposition som rör anslaget Agenda 2030 är delegerat till utskottet för Agenda 2030. Beslut om disposition som rör anslaget Trygghetsutskottet är delegerat till trygghetsutskottet och anslaget Näringslivsutskottet är delegerat till näringslivsutskottet.

Projekt

Avser bidrag till Film i Väst för fortsatt uppbyggnad och förstärkning av infrastrukturen för filmproduktion i Trollhättan samt varumärke Trollhättan.

Omställningskostnad Landbogården

Medel reserverade för omställning Landbogården.

Tillväxt och utveckling

Medel för tillväxt och utveckling är en reserv som i första hand ska användas för åtgärder som främjar en långsiktigt positiv tillväxt för Trollhättan.

KS oförutsedda utgifter

Reserv att disponera för oförutsedda mindre tilläggsanslag.

KS har vid ett antal tillfällen beslutat att garantera kostnader för lokalplanering och projektering om inte objekten skulle komma att genomföras. Eftersom det är mindre troligt att beloppen tas i anspråk görs ingen budgetinrapportering. Beloppen finns med i ansvarsförbindelsen.

Jobb till unga

Kommunstyrelsen har 2012-01-05 antagit Strategi för ökad samhällsgemenskap. Ordförande bemyndigades att, efter samråd med presidiet, besluta att ianspråkta medel inom ramen för anslaget. Det kan även användas för fler feriearbeten.

Anslag till social investeringsfond

Syftet med "social investeringsfond" är att genom förebyggande arbete tidigt bryta en negativ händelseutveckling för unga Trollhättebor. Anslaget ska ge möjlighet till särskilda satsningar som genom kommande positiva sociala och ekonomiska effekter, genom lägre verksamhetskostnader och ökad sysselsättning beräknas vara lönsamma. Som underlag för KS beslut ska finnas konsekvensbeskrivning och ekonomisk kalkyl enligt 2013-05-15 fastställda riktlinjer.

Social hållbarhet

Syftet med anslaget är att på olika sätt stödja utvecklingsarbetet inom den sociala hållbarheten bland annat inom områden där urbana utvecklingsmedel tidigare funnits att tillgå.

Agenda 2030

Avser medel för att möjliggöra utökat arbete inom agenda 2030.

Förvaltningsövergripande IT

Anslaget fördelas per projekt i KS budget. Det fylls på varje år med medel för nya projekt. Avräkning i nämndernas ramar för rationaliseringseffekter sker när det gäller mindre projekt genom det rationaliseringsavdrag som finns i den generella ramuppräknningen.

Digitalisering/verksamhetsutveckling

Syftet med anslaget är att inom nämnderna effektivisera verksamheterna med hjälp av digitala verktyg/digitalisering.

Utvecklingsmedel

Avser medel att söka för att möjliggöra mer långsiktiga effektiviseringar ute i verksamheterna.

Kompetensutveckling personal

Avser medel att söka för att stärka kompetensutvecklingen bland personalen, med särskilt fokus på eftersatta grupper.

Yrkesutbildning ASN

Medel till vidareutbildning inom arbetsmarknads och socialnämndens verksamhetsområde.

Reserv

Anslaget är i första hand en reserv.

Ombudgetering

Anslaget är en reserv för att vid bokslutsberedningen kunna anslagstäcka eventuella "försenade" engångsanslag från 2022 till 2023 inom oförändrad total budget.

Reserv för målgruppsökningar

Målgruppsberäkningar i ramarna grundas på befolkningsprognos från april 2022. Anslaget är en reserv inriktad på förskole- och utbildningsverksamheterna om målgruppsökningarna skulle bli större än förutsatt i ram.

Årets stadskärna

Avser medel för att möjliggöra satsningen för årets stadskärna.

Planarbete exploatering

Avser medel för att möjliggöra ytterligare exploateringsområden.

Trygghetsutskott

Medel för trygghetsutskottet.

Näringslivsutskott

Medel för näringslivsutskottet.

Brottsförebyggande

Avser medel för att stärka brottsförebyggande åtgärder.

Hälsopott

Syftet med anslaget är att främja hälsoförebyggande arbete.

Livsmedel

Medel för inköp livsmedel Serviceförvaltningen.

Vårhaga sommarkollo

Avser medel för att främja vistelse på Vårhaga sommarkollo för barn i Trollhättans stad.

Mentorskapsprogram Näktergalen

Avser ett samarbetsavtal med Högskolan Väst. Samarbetsavtalet innebär att Trollhättans Stad tillsammans med Högskolan Väst driver ett mentorsprogram. Mentorsprogrammet är ett integrationsprojekt vars syfte är att bidra till ökad tolerans för olika sociala och kulturella bakgrunder. Samarbetsavtalet sträcker sig till och med 2025-06-30.

Marknadsföringsinsatser (levande landsbygd)

Medel för att lyfta fram och synliggöra näringslivsarbetet med levande landsbygd.

Matematiksatsning INTIZE

Avtalet med föreningen INTIZE finns från 2022–2024.

Exploateringsbudget

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder som syftar till att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för bostads- och industriändamål. I de fall avsikten är att sälja en färdig exploateringsfastighet skall den klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Gator, parkmark med mera som kommer att finnas kvar i kommunens ägo och betjäna exploateringsområden redovisas som anläggningstillgångar och ska ingå i kommunens investeringsredovisning.

Vid försäljningstillfället redovisas exploateringsresultatet i kommunens resultaträkning som mellanskillnad mellan försäljningspriset och det bokförda värdet på omsättningstillgången (råmark och andra eventuellt andra kostnader). Normalt uppstår en positiv resultat effekt (exploateringsresultat) i resultatbudgeten. Exploateringsresultatet används för att finansiera de anläggningstillgångar som exploateringen medför.

I tabellen nedan framgår kalkylerade anläggningstillgångar, upptagna i investeringsplanen, för perioden (generalplanekostnader ingår inte):

Område, mkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Summa 2023–2025
Övrig exploatering	5,0	3,0	3,7	11,7
Halltorp	0,5	3,7	15,4	19,6
Lärketorpet etapp 1	3,5	0,0	0,0	3,5
Lärketorpet etapp 2	1,0	0,0	0,0	1,0
Strömsvik Stennäset	1,2	3,0	2,0	6,2
Alingsåker vht-område	26,3	10,5	0,0	36,7
Propellern, Stallbacka	11,6	0,0	0,0	11,6
Chauffören	1,0	0,0	0,0	1,0
Överby köpcentrum	1,4	0,0	0,0	1,4
Totalt investeringar	51,5	20,2	21,1	92,7

Övrig exploatering avser sista åtgärder på gator. Investeringen i verksamhetsområdet Alingsåker fortskrider men har blivit fördröjd på grund av kompletterande projektering. Trolig försäljningsstart 2024. Inom Propellern, område på Norra Stallbacka, ska utbyggnad av gata och VA ske. Arbetet påbörjas under hösten och verksamhetsmark beräknas vara klar för försäljning 2024.

Den sammanlagda försäljningsinkomsten i exploateringsbudgeten uppgår till 36,9 mkr och det bokförda värdet på dessa tomter beräknas uppgå till 23,2 mkr, varvid ett positivt exploateringsresultat redovisas med 13,7 mkr för 2023–2025. Flertalet projekt fortsätter

efter planperioden. Exploateringsresultatet används för att finansiera de anläggningstillgångar som exploateringen medför.

Kommunen befinner sig i ett expansivt skede och under senare år har exploateringsverksamheten varit omfattande. I projektet Lärketorpet Norra pågår försäljning av ett antal villatomter samt tomter för flerfamiljshus. I projektet Halltorp planeras för olika boendialternativ och inom Strömsvik/Stennäset flerfamiljshus.

Utbyggnaden av den nya stadsdelen Vårvik sker i ett helägt dotterbolag till Trollhättan Stadshus AB, Trollhättan Exploatering AB. Bolaget förvärvar all kvartersmark, genomför exploateringen och säljer byggrätter. Staden investerar i utbyggnad av gator, vägar och parker och ersätts av bolaget genom gatukostnadsersättning.

Planerade exploateringsprojekt:

Lärketorpet etapp 2 Antal: <ul style="list-style-type: none">• Tomter: Okänt• Lägenheter: Okänt	Alingsåker vht-område Antal <ul style="list-style-type: none">• Ha industrimark: 8,85
Halltorp Antal <ul style="list-style-type: none">• Tomter: 50• Lägenheter: 80	Strömsvik/Stennäset Antal: <ul style="list-style-type: none">• Tomter: -• Lägenheter: 50
Propellern Antal <ul style="list-style-type: none">• Ha industrimark: 11	Lärketorpet etapp 1 Antal <ul style="list-style-type: none">• Tomter: 28• Lägenheter: 95

Ramförändringar 2023 - 2025

Förändringar mot årsbudget 2022, tkr	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Anmärkningar
Kommunfullmäktige	0	0	0	
Kommunstyrelsen	39 248	38 017	33 525	
Övriga ramförändringar	5 816	4 076	4 076	
Flytt kommunikatör från ON-förvaltningen	671	671	671	
Flytt lokalplanerare till KS-förvaltningen	1 780	1 780	1 780	
Digitalt arkiv		-400	-400	Beslut KF § 226, gäller t.o.m. 2023.
Systemförvaltare DÄHS	750	750	750	
Systemförvaltare Digitala personakter	750	750	750	
E-signering	500	500	500	
Verksamhetsutvecklare Digitalisering IT	850	850	850	TA 2022 beslut KS §45
Uppdragsersättning Fyrstads flygplats	510	510	510	Avtalsbunden verksamhet.
Plankostnader MEX	75	75	75	Ramväxling från SBN, övergång till timdebitering.
Kommuner mot brott	600	1 260	1 260	Enligt finansieringsprincipen.
Administrativ förstärkning	800	800	800	
Landsbygdsutveckling	2 000	0	0	Vision, plan upphärad tågstopp
Gruppleddararvode	-540	-540	-540	
Partistöd	-1 950	-1 950	-1 950	Minskning av partistöd
Politiska sekreterare	-980	-980	-980	Politiska sekreterare tas bort
Frivilliga skolformer	16 119	10 933	6 621	
Planering etc. gymnasial utbildning	960	960	960	Enligt finansieringsprincipen.
Prövning av gymnasial utbildning	-60	-60	-60	Enligt finansieringsprincipen.
Ämnesbetyg implementering	120	120	120	Enligt finansieringsprincipen.
Tekniksprånget		-60	-60	Enligt finansieringsprincipen.
Grundläggande behörighet yrkesprogram		360	1 020	Enligt finansieringsprincipen.
Uppdragsersättning vuxenutbildning	-735	-735	-735	
Övrig ramförändring förbundsbidrag gymnasieskolan	2 300	2 300	2 300	
Ökat förbundsbidrag KfV	10 400	7 200	2 200	Pga ökade pensionskostnader
Målgruppsförändring gymnasieskolan	3 134	848	876	59 % av målgruppsutvecklingen i Thn/Vbg.
Serviceförvaltningen	17 313	23 008	22 828	
Återföring ramväxling SBN	-1 800	-1 800	-1 800	
Målgruppsförändring förskola	152	1 278	1 211	Målgruppsersättningen avser måltid och lokalvård.
Målgruppsförändring grundskola fritidshem	546	415	302	Målgruppsersättningen avser måltid och lokalvård.
Ramväxling lokaler, kök	13 250	13 250	13 250	Ramväxling från UN och ON avseende lokalkostnader kök.
Lokalkostnad produktionskök Överby	2 550	7 650	7 650	Hyra och konsumtionsavgifter från september 2023
Uppstartskostnader produktionskök Överby	400	0	0	Tillfälliga kostnader för flytt från Håjum vid uppstart på Överby.
Ramväxling lokaler, kök Sylte	2 015	2 015	2 015	Ramväxling från UN avseende lokalkostnader Sylteskolans kök.
Källstorpsgården, tillagningskök	200	200	200	
Utbildningsnämnden	17 555	27 680	36 241	
Enligt finansieringsprincipen	1 020	0	-480	
Skolor med konfessionell inriktning		60	60	Motsvaras av förändrade generella statsbidrag.
Nationella minoritetsspråk, samordning				
Gemensamt skolval		-480	-960	
Deltagande i förskola	240	480	480	
Allsidig social sammansättning	120	120	120	
Stärkta skolbibliotek		-120	-120	
Extra studiestöd och utökad lovskola	660	660	660	
Nationella prov		-720	-720	
Övriga ramförändringar	16 535	27 680	36 721	
Flytt lokalplanerare till KS-förvaltningen	-880	-880	-880	

Förändringar mot årsbudget 2022, tkr				Anmärkningar
Utökade hembesök	140	140	140	Finansieras via särskilda åtgärder, sociala investeringar avslutas 2025. KSSHU §30 2022.
Målgruppsförändringar grundskolan	3 005	3 619	4 909	Förändring befolkningsprognos april 2022 inkl fritids. Inskrivningsgrad 76,0% 6-9 år och 24,5% 10-12 år.
Målgruppsförändringar förskola	-1 875	-1 786	1 965	Förändring befolkningsprognos april 2022. Inskrivningsgrad 87,5% 1-5 år.
Lokalbehov förskolan	3 309	10 894	10 894	Enligt lokalplaneringen.
Lokalbehov grundskolan	-21	-1 164	-1 164	Enligt lokalplaneringen.
Ökade lokalkostnader	378	378	378	Solskydd och ökade konsumtionsavgifter. Beviljats TA 2022.
Ramväxling till SF lokalkostnader kök	-10 306	-10 306	-10 306	Lokalkostnader kök ramväxlas till serviceförvaltningen.
Ramväxling till SF lokalkostnader kök, Sylte	-2 015	-2 015	-2 015	Lokalkostnader kök ramväxlas till serviceförvaltningen.
Överföring investering - drift	-200	-200	-200	Avtrappning av tidigare överföring från investeringsbudget till driftsbudget inom förskolan.
Elevhälsa	1 000	1 000	1 000	
Kvalitetshöjning för ökade resultat	20 000	20 000	20 000	
Förskola	4 000	8 000	12 000	
Kultur- och fritidsnämnden	2 555	555	555	
Nevs motionsanläggning	225	225	225	Drift och underhåll av fastigheten.
Ökade lokalkostnader	330	330	330	Tidigare tilläggsanslag läggs in i ramen för Sylte fritidsgård och bibliotek.
Sommarstaden	2 000	0	0	Sommarstaden Trollhättan, aktiviteter
Omsorgsnämnden	24 277	20 883	34 953	
Flytt kommunikatör till KS-förvaltningen	-671	-671	-671	
Flytt lokalplanerare till KS-förvaltningen	-900	-900	-900	
Avrop från erhållna statsbidrag minskning av timanställda	16 900	0	0	Beslut 202200400730 ON §78.
Vård och omsorg	9 908	23 129	38 309	
Fast omsorgskontakt i hemtjänsten	1 920	1 920	1 920	Enligt finansieringsprincipen.
Korrigerig målgrupp 2019-2021	3 284	6 252	8 562	Fler äldre än enligt tidigare beräkning, glidande medelvärde full effekt efter tre år.
Nya målgruppsbehov	4 648	13 921	24 831	Baserat på demografisk utveckling.
VO boende, 96-108 pl Humlevägarna	0	980	2 940	Ökad hyra, etappvis ombyggnad full effekt 2026, 4,9 mkr.
Ramväxling till SF lokalkostnader kök	-2 944	-2 944	-2 944	Lokalkostnader kök ramväxlas till serviceförvaltningen.
Förstudie nytt boende landsbygd	-500	-500	-500	Anslaget dras tillbaka.
Minska ensamhet	500	500	500	
Ökad kvalitet måltid	3 000	3 000	3 000	
Omsorg för funktionsnedsatta	-960	-675	-1 785	
Stärkt rätt till assistans, minskat åtagande för kommunen	-1 110	-2 220	-3 330	Enligt finansieringsprincipen.
LSS (servicebostäder) Slättbergsvägen 180-190	150	460	460	Ökad hyra, inflyttning september 2023.
LSS (korttidsvistelse) Fågelbärsstigen	0	1 085	1 085	Ökad hyra myndighetslägganden, arbetsmiljö och lokalanpassningar.
Arbetsmarknads- och socialnämnden	9 270	10 860	10 860	
Höjda arvoden och höjt prisbasbelopp familjehem	6 700	6 700	6 700	Höjda arvoden till familjehem från och med 1 januari 2023 enligt SKR:s rekommendationer, justerat för uppräknig enl MRP.
Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna	820	1 820	1 820	Enligt finansieringsprincipen.
2021 års vårdnadsreform	-50	-50	-50	Enligt finansieringsprincipen.
Nya regler om faderskap och föräldraskap	120	120	120	Enligt finansieringsprincipen.
Utökade hembesök	860	870	870	Finansieras via särskilda åtgärder, sociala investeringar avslutas 2025. KSSHU §30 2022.
Lokalkostnad Minimaria	820	1 400	1 400	Uppstart juni 2023, ursprunglig hyra 500 tkr plus tillkommande 1100 tkr på grund av ombyggnation.
Samhällsbyggnadsnämnden	6 225	4 425	4 463	
Återföring ramväxling serviceförvaltningen	1 800	1 800	1 800	
Plankostnader MEX	-75	-75	-75	Ramväxling KS, övergång till timdebitering.
Fördjupad översiktsplan södra stadsdelarna	525	350	263	KS § 138 2022-05-11, period 2022-2025.
Tematiskt tillägg till översiktsplan för landsbygden	525	350	175	KS § 139 2022-05-11, period 2023-2025.
Utåtriktat arbetet med biologisk mångfald	300	300	300	KS § 49 Projektperiod 2023-2025.
Strategi för gestaltning livsmiljö		-500	-500	Tidsbegränsad till och med 2023..
Ökade ytor beläggningsunderhåll	100	300	600	Kompensation för ökade ytor prisuppräknat 1,7 % vilket innebär att målet 4,0 %/3,5 %, inte uppnås 2023, utifrån asfaltsprisindexet 2022.

Förändringar mot årsbudget 2022, tkr	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Anmärkingar
Ökade ytor park	100	100	100	Ökade ytor vid utbyggnad av exploateringsområden m m. exklusive beläggningsunderhåll.
Ökade ytor väghållning	200	300	300	Ökade ytor vid utbyggnad av exploateringsområden m m. exklusive beläggningsunderhåll.
Driftkostnad för Stridsbergsbron	750	1 500	1 500	Planerad uppstart halvårsskiftet 2023. Preliminär kostnad
Utvecklingsarbete Vårviks gård	2 000	0	0	Utökad syfte inom pedagogisk verksamhet
Valnämnd, överförmyndarnämnd kommunens revisorer	-1 200	0	0	
Allmänna val	-1 200			Tillägg avseende valåret 2022
Summa ramförändringar	97 930	102 420	120 597	
Varav enl finansieringsprincipen	4 340	4 170	3 240	Motsvaras av förändring av generellt statsbidrag.
Varav målgruppsförändringar exkl LSS	12 894	24 547	42 656	Inkl lokalkostnader för nya avdelningar och skola exkl utökning Sylteskolan
Varav lokaler	8 341	22 438	24 398	
Varav övriga förändringar	72 355	51 265	50 303	

Anm. Att förändringarna är mot budget 2022 innebär att ramförändringen från 2023 års budget till 2024 är 4 mkr, och från 2024 års budget till 2025, 18 mkr.

Investeringsbudget/investeringsplan 2023 - 2025

Specificeringen på objekt i planen är bundet till ett givet projekt och får inte användas i andra ändamål utan särskild beslut om omdisponering. Nämnderna kan göra ytterligare preciserings och ange ytterligare villkor. Notering med EB i anmärkningskolumnen innebär att nämnden ska göra en särskild framställning till KS innan medlen får tas i anspråk. Med EB 23 avses att det är utgiften 2023 som behöver särskild framställan. I investeringsutgifterna ingår inte lokaler för förskolor, skolor och gruppboheter. Dessa hyrs på sådana villkor att de inte behöver redovisas som investering.

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Kommunstyrelsen			145,3	48,8	63,6	50,6	38,4	259,5	
Övergripande IT			4,4		4,4	4,4	4,4	13,2	Specifikation av anslaget finns i KS budget. Disponeras genom beslut av KS ordf.
BI-system (Triss)		15,7	2,6					2,6	EB Etapp tre av trissprojektet.
Inventarier sammanträdesrum stadshuset			0,3		0,3	0,3	0,3	0,9	Årligt anslag för att underhålla inventarier i konferens- och mötesrum.
Div inv KSF kontor			0,3		0,3	0,3	0,3	0,9	Årligt anslag.
Konst i offentlig miljö			1,0		1,0	1,0	1,0	3,0	Disponeras genom beslut av KS ordf.
Landsbygdsutveckling			3,0					3,0	
Trygghetsskapande åtgärder			12,0		12,0			24,0	EB
Enkelt avhjälpna hinder			0,6		0,6	0,6	0,6	1,8	Fördelas efter beslut i styrgruppen Agenda 22. Det finns även anslag i driftbudgeten.
Ombyggnation stadshuset etapp 2		0,3	12,8	12,8				12,8	EB
Dokument- och ärendehanteringssystem			0,5		0,6			1,1	Reinvestering
Processmotor on/offboarding			1,2					1,2	
Digitala personalakter			0,2					0,2	
								0,0	
Fastigheter och tomträtter			1,3	0,0	0,5	0,5	0,5	2,3	
Förnyelse av enskilda vägar			0,5		0,5	0,5	0,5	1,5	
Dämme Alnsjön			0,8					0,8	Årligt anslag, Avser kommunens mark.

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Övrigt inom Kommunstyrelsen									
Fastighetsförvärv m m			2,5		2,5	2,5	2,5	7,5	Årligt anslag, Strategiska markförvärv.
Generalplan Chauffören			0,5					0,5	Fördyring av projektet,
Generalplanekostnader Vårvik	18,1		1,2		0,3	0,3	0,2	1,8 EB	Avser 50 % av huvudgatan. Resterande del finansieras av gatukostnadsersättning.
Gatuutbyggnad Vårvik	130,7		29,3	19,0	15,3	21,3	15,0	65,9 EB	Trollhättan stad kommer att fakturera Trollhättans exploatering AB för investeringsutgifter.
Serviceförvaltningen			71,6	17,0	25,8	19,4	13,6	116,8	
Måltid och lokalsvård			8,0	0,0	2,4	5,0	3,6	15,4	
Diverse inventarier måltid och lokalsvård			0,2		0,2	0,2	0,2	0,6	Årligt anslag.
Inventarier Centralkök Hojum			0,6		0,6	0,6	0,6	1,8	Årligt anslag.
Reinvestering Centralkök Hojum			1,6		1,6	3,0		6,2	Reinvestering i ugnar, grytor och värmeskåp.
Reinvesteringsbehov skola						0,4	0,8	0,4	Avser Strömslunds skolan och Västra området.
Nyetablering förskola			0,4			0,8	1,6	1,2	Förskola Fräsegården 2023 (0,4), ny förskola Lärketorpet 2025 (0,4) och ny förskola på Götalunden år 2025 (0,4), uppstart Vårvik förskola/omsorgsboende 2026-> (0,8) och ny förskola Hults Höjd 2026 -> (0,8).
Reinvestering förskola			0,2					0,2	Reinvestering 1-2 förskolor
Reinvestering omsorg							0,4		Omsorgsboende Humlan.
Nyetablering skola			0,5					0,5	Uppstart Upphärad skola.
Nytt Produktionskök Överby			4,5					4,5	Uppstart av nytt produktionskök. Tidigarelagt till 2023 från 2025.
Tekniska verksamheter			4,2	0,0	4,2	4,2	4,2	12,6	
Fordon- och maskininköp			4,0		4,0	4,0	4,0	12,0	Årligt anslag. Tidsförskjutning pga. försenad leverans.
Industrijärnväg			0,2		0,2	0,2	0,2	0,6	Årligt anslag.
Verksamhetsfastigheter			59,4	17,0	19,2	10,2	5,8	88,8	
Hyreshöjande åtgärder			0,3		0,3	0,3	0,3	0,9	Årligt anslag.
Stadshuset								0,0	

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Byte av undertak i korridorer			0,4		0,4			0,8	Reinvestering.
Stambyte VA			0,5		0,5	0,5		1,5	Reinvestering.
Hissar C1 och C2, renov korgar						1,3		1,3	Reinvestering
Ny komfortkyla			2,0					2,0	Reinvestering
Övriga fastigheter									
Stommens Gård ny ridanläggning			7,2		12,0	0,7		19,9 EB	Ridhus + investering. Hyreshöjning kultur och fritid. (6 000 tkr hyreshöjande), Målning fasader 2025 (0,7)
Ängens gård	1,0		32,0	16,2	1,0			33,0 EB	0,8 av tidsförskjutningen omfördelas till Stommens gård 2022, Målning fasader 2024 (1,0). Utökad med 10 mkr 2023.
Vårviks gård			6,0					6,0	
Villa Elfhög laga fasad			0,6		0,6			1,2	Förhindra fuktskador på fastighet.
Domherren 8			0,4					0,4	Fönsterbyte.
Salvian 3			0,7					0,7	Fönsterbyte (0,5) och köksrenovering (0,2).
Yggdrasil 3			1,6					1,6	Fasadbyte (eternitfasad) (1,3), fönsterbyte (0,3).
Olidan 4:1					0,1			0,1	Takbyte kyrktoalett.
Norra Björke bygdegård					0,3			0,3	Köksbyte.
Grävlingen 6							3,2	0,0	Oljeavskiljare 2026 (1,5), Tak Hus 2 2027 (1,7).
Sörby 16:1							1,0	0,0	Takbyte.
Ängen1:1			0,5					0,5	Anslutning kommunalt VA.
Vårviks Gård			3,0		3,0	3,0		9,0	Takbyte 2023 (3,0), Byte fasader och avlopp 2024 (.3,0), Byte invändig inredning 2025 (3,0) Hyreshöjande ASF
Antilop 1			3,2		0,3			3,5	Takbyte 2023 (1,2), Stamar 2023 (2,0), EI 2024 (0,3).
Källstorp 5:2			0,2					0,2	Klippan, bostadshus, anslutning kommunalt VA.
Edsvid Munkebo 2:2					0,3			0,3	Köksrenovering.
Edsvid Munkebo 2:3					0,4		0,3	0,4	Takbyte 2024 (0,4), Målning fasader 2026 (0,3).
Strömslund 3:1							1,0	0,0	Takbyte Insikten.
Skördetröskan 6						0,8		0,8	Gamla Kronogårdens skola samlingsal/matsal investering takbyte.
Svan 9						1,2		1,2	Hiss.
Balder 8						0,8		0,8	Takbyte.
Folkets Park						1,1		1,1	Takbyte.
Folkets park passersystem			0,8	0,8				0,8	Flyttas från kultur och fritid, tidsförskjutning.

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Ingelsången 1:160						0,5		0,5	Kök.
Utbildningsnämnden			10,1	0,4	5,5	11,5	0,0	27,1	
Lednings- och stödverksamhet			1,2		1,2	1,2		3,6	
Div inv centralt, oförutsett ledn o stöd			0,7		0,7	0,7		2,1	Årligt anslag.
IT administration			0,5		0,5	0,5		1,5	Årligt anslag.
Skolförmsövergripande verksamhet			0,9		0,9	0,9		2,7	
IT-utrustning			0,9		0,9	0,9		2,7	Årligt anslag.
Grundskola/Fritidshem			4,7		1,7	5,7		12,1	
Diverse inventarier grundskolan			1,7		1,7	1,7		5,1	Årligt anslag.
Utrustningsanslag skollokalerna			3,0			4,0		7,0	Inventarieanslag för "nya" Upphärads skolan, resp. "nya" Velandaskolan.
Förskola			3,3	0,4	1,7	3,7		8,7	
Diverse inventarier			0,5		0,5	0,5		1,5	Årligt anslag.
Nya avdelningar förskolan			2,8	0,4	1,2	3,2		7,2	Inventarieanslag för nya avdelningar inom förskolan om erforderliga beslut tas.
Kultur- och fritidsnämnden			19,6	0,0	16,4	16,4	0,0	49,3	
Fritidsverksamhet			12,0	0,0	15,3	12,3	0,0	39,6	
Reinvestering inventarier och maskiner			1,2		1,0	1,0		3,2	Reinvesteringar i fritidsanläggningar. Återinvestering arbetsfordon och inventarier i idrottshallarna.
Anpassning för funktionsnedsatta			0,3		0,3	0,3		0,9	Fortsatt arbete kring funktionsanpassningar vid verksamhetens samtliga områden för att bättre möta de behov och krav som ställs på anläggningarna.
Effektiviseringar energi, säkerhet och passersystem			0,5		0,5	1,0		2,0	B.la. utbyte av äldre belysning, värmepumpar etc. Utveckling av larm och passersystem. Byte till ny energieffektivare belysning vid anläggningar och motionsspår.
Reinvesteringar kommunägda anläggningar			1,0		1,0	1,3		3,3	Upprustning för att anpassa till dagens krav/önskemål. Asfaltering av grusytor vid stadsdelsidrottsplatser.
Reinvestering fastighetsinventering			2,0		2,0	2,5		6,5	Inventering av KFF egna fastigheter kommer innebära reinvesteringar.

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Friidrott Edsberg banbyte					1,0			1,0	Byte av befintliga löparbanor.
Edsberg anpassning elitspel					1,0			1,0	Ökade krav på anläggningen som är kopplad till spel i högre division.
Reinvestering konstgräsplan			2,5		2,5	2,5		7,5	Reinvestering av befintliga konstgräsplaner.
Reinvestering belysning konstgräsplan			1,0		1,0	1,0		3,0	Reinvestering av belysning vid befintliga konstgräsplaner. Energieffektivisering.
Konstsnöspår TSOK			3,5					3,5	Utveckling av befintlig anläggning etapp 2, ytterligare 600 m spår för rund slinga. Inköp av pistmaskin för spårläggning.
Pistmaskin vid konstsnöspår			0,0					0,0	
Bassäng Sjuntorp simhall					5,0			5,0	Ny rostfri bassäng, ev. höj- och sänkbar.
Utveckling friluftsliv						2,7		2,7	Rusta upp stadens spår och leder samt utegym.
Kulturverksamhet			7,6	0,0	1,1	4,1	0,0	9,7	
Konstnärlig utsmyckning, inventarier/konstverk			0,6		0,6	0,6		1,8	Skulpturer till det offentliga rummet. Skulpturpark Gamle dal.
Konst i slussområdet			3,0					3,0	Utveckling inom samverkan i Fall- och slussområdet.
Stadsparken äventyrsgolf			3,0						Mini/äventyrsgolfbana i anslutning till stadsparken.
Reinvestering Kronan Kulturhus			0,2		0,2	0,2		0,5	Behov av återinvestering inventarier till kulturverksamheterna Kronan.
Reinvestering N3 - Mötesplats för ung kultur			0,2		0,2	0,2		0,5	Behov av återinvestering inventarier till kulturverksamheterna N3.
Reinvestering Stadsbibliotek			0,2		0,2	0,2		0,5	Behov av återinvestering inventarier till kulturverksamheterna Biblioteken.
Bibliotek, gemensamt biblioteksdatasystem			0,5					0,5	Gemensam upphandling för nytt biblioteksdatasystem.
Bibliotek, återlämningsrobot						3,0		3,0	Bättre arbetsmiljö och kan hantera ett större flöde med medier kopplat till nytt biblioteksdatasystem med Fyrstadkommunerna.
Omsorgsnämnden			12,9	5,5	7,6	6,6	5,5	27,1	
WiFi/ Digital infrastruktur			3,5	2,5	1,0	1,0		5,5	
Läkemedelsskåp			0,5		0,5			1,0	Ytterligare behov av läkemedelsskåp.
Lyftar och sängar			1,3		1,3	1,3		3,9	
Nytt uppföljnings och nyckelsystem hemtjänst			2,7	2,7				2,7	
Löpande investeringsanslag			3,3		3,3	3,3		9,9	
Nytt Lss boende			0,3	0,3				0,3	
Ombyggnation korttid LSS			0,5					0,5	
Ombyggnation LSS boende Lextorpsv 19			0,4					0,4	

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Vårvik vob 108 platser					4,5	0,0	
Ombyggnation vob kvarteret Humlan			0,5	1,0	1,0	1,5	
Förvaltningsadministration	0,2		0,2			0,4	
Millenium - IT-system	0,0		0,6			0,6	System för samarbete med VG-regionen.
IT	0,2		0,2			0,4	
Arbetsmarknads- och socialnämnden	0,3		0,3	0,3		0,9	
Löpande investeringsanslag	0,3		0,3	0,3		0,9	Behov finns av att löpande investeringsanslag, 300 tkr årligen.
Samhällsbyggnadsnämnden	128,6	6,8	94,6	91,9	18,0	315,1	
Väghållning	106,2	6,8	84,1	77,9	15,0	268,2	
Förnyelse/upprustning offentlig miljö	1,5		1,5	1,5		4,5	Årligt anslag.
Offentlig belysning	3,5		3,5	3,5		10,5	Årligt anslag. Reinvesteringar och energispar- och trygghetsåtgärder.
Trafiksäkerhetshöjande åtgärder	0,6		0,6	0,6		1,8	Årligt anslag.
Diverse mindre gatuarbeten	1,5		1,5	1,5		4,5	Årligt anslag.
Tillgänglighet busshållplatser	0,6		0,6	0,6		1,8	Förutsätter statsbidrag.
Trafiksignaler	1,0		1,0	1,0		3,0	Reinvestering trafiksignaler.
Kungsgatan	5,0		20,0	15,0		40,0	EB Ombyggnad Föreningsgatan till Garvaregatan. Mindre åtgärder 2020 och start ombyggnad 2023.utökad med 5,0 mkr 2024, samt förskjuten tidsplan
Lilla Spiköbron				16,2		16,2	EB Investeringen flyttas från 2022 till 2025.
Kanaltorget			2,0	3,0		5,0	EB Beroende på planer för Älvhögsborg.
Kameraövervakning	0,5	0,5				0,5	
Torsredsvägen				7,0		7,0	Ombyggnad samt utbyggnad av GC från Von Döbelns väg till Edsvägen inför Cg Edsvägen.
DP Hjulqvarnelund	6,6					6,6	EB
Gatuutbyggnad läkaren	3,3					3,3	
Cirkulationsplats Vbg-vägen - Albertsvägen				3,0		3,0	Korsningen vid Granliden. Avvaktar effekt från Stridsbergsbron på trafikflödet.

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Tingvalla trafikåtgärder					3,0			3,0	Åtgärder i samband med planprogram samt ny Dp för Renen m.m.
GC-tunnel Älvhögsborg						15,0		15,0	EB Utbyte av bef. Tunnel för att bredda upp den enligt fördjudad ÖP.
Lasarettsvägen			3,5		1,0			4,5	Generalplanekostnad ombyggn. Lasarettsv i samband med expl. Exploatören bekostar 50% av totalt 9 mkr.
GC-väg till Sjuntorp			5,0		5,0	4,0		14,0	EB Regionens GC-plan. Velanda - Sjuntorp. Bidrag till statlig. infrastruktur - delfinansieras av TRV. 2 mkr flyttas från 2021. 5 mkr flyttas från 2023 till 2024. Utökad med 4 mkr 2025.
GC-väg Upphärad							5,0	0,0	Enligt cykelplan. Mellan Upphärads kyrka och skolan (statlig väg) arbetet flyttas till efter 2025.
GC-väg Oscarsbron		7,1	8,5					8,5	EB Mellan Landbergssliden och Åkersbergsv i samband med Oscarsbrons renovering. Utökad med 3,5 mkr.
GC-väg Kanotstigen			1,0					1,0	Upprustning av bef GC i samband med Stridsbergsbron och utveckling av Vårvik.
GC Vårviksvägen			4,0					4,0	Mellan trollviksstigen och Björndalsv. Bron över GC banan behöver breddas. Åtgärder och budget beroende av planer för området med Vårviks gård, och aktivitetsparken.
GC-väg till Öresjö					20,0			20,0	EB Från Strömlund till Öresjö.
GC-väg Väne-Åsaka					15,0			15,0	EB Från Gärdhem och Hullsjövägen till Väne-Åsaka.
Slåttervägen			1,6					1,6	Trafiksäkerhetsåtgärder på Slåttervägen i samband med expl Skördetröskan.
Hjortmossen			3,4		3,4	5,0		11,8	EB Åtgärder i samband med TEAB VA arbete.
GC Hjortmosseporten					3,0			3,0	Mellan Lasarettsv och Hjortmsseg om rivning av porten görs i samband med expl Antilopen.
GC Klockareparken			0,5	0,5				0,5	Flyttas med från 2022 till 2023.
Klaffbron reparation			1,4	1,4				1,4	Flyttas med från 2022 till 2023.
Hållplats Sjölanda			1,0	1,0				1,0	Flyttas med från 2022 till 2023.
Vänersborgsvägen			0,0		1,0		10,0	1,0	EB Generalplanekostnader för ombyggnad i samband med exploatering av Galaxen. Eventuell exploatering senarelagd, del av budget behålls 2024 för åtgärder norr om Nybergskullarondellen.
Stridsbergsbron		365,6	51,3	3,5				51,3	EB Investeringsramen tidigare utökad från 354 mkr till 383 mkr. Slutkostnaden nu beräknad till 416,8 mkr.
Slussarna			1,0		1,0	1,0		3,0	1 mkr årligen .
Stamkullevägen					1,0			1,0	Ombyggnation korsning Slättbergsvägen föreslås skjutas på framtiden.
Parkverksamhet			16,8	0,0	8,0	10,0	3,0	34,8	

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Centrumåtgärder			0,3		0,3	0,3		0,9	Årligt anslag.
Ombyggn lekplatser			0,7		1,0	1,0		2,7	Årligt anslag. En - två lekplatser per år beroende på storlek.
Div mindre parkarbeten			1,0		1,0	1,0		3,0	Årligt anslag.
Lekutrustning			1,1		1,1	1,1		3,3	Reinvestering av klätterställningar etc. Ändrade normer.
Polhemsplatsen, Villa Stranna						1,5		1,5	Bygga samman Polhemsplatsen med baksidan på Villa Stranna.
Ryrbäcksparken					0,4			0,4	Ombyggnad, ny utformning.
Stadsparken			5,0					5,0	EB Ombyggnad i enlighet med nya FÖP. Folkets Park-delen 2021 och Lunnen 2022.
Ekparken							1,5	0,0	Ombyggnad och trygghetsåtgärder i etapper samt utveckling av lek.
Kungstorget						1,5		1,5	Ombyggnad av ny utformning för lek o tillgänglighet.
Lextorpsparken							1,5	0,0	Ombyggnad för trygghet och tillgänglighet, ligger 1,5 mkr för 2026.
Hjortronmyren, Skogshöjden								0,0	Ombyggnad, ny utformning för lek och tillgänglighet
Mossberget			0,6					0,6	Utveckla Mossberget mellan Spikön och Jvg-bron med fokus på park och trygghet.
Skytteparken Källstorp			1,5					1,5	
Storegårdsparken			3,0					3,0	Utflyktslekplats enligt lekplatsprogrammet.
Hjortmosseparken			1,8					1,8	
Hjulkvarnelund			1,8					1,8	Områdeslekplats enligt lekplatsprogrammet.
Klockareparken					1,8			1,8	Områdeslekplats enligt lekplatsprogrammet.
Närlekplatser					1,4			1,4	Närlekplatser enligt lekplatsprogrammet.
Linängen						1,8		1,8	Enligt lekplatsprogrammet.
Blåbärshagen						1,8		1,8	Enligt lekplatsprogrammet.
Park Villa Elfhög					1,0			1,0	
Fys.plan-, bygg-, lantmäteriverks.			2,3	0,0	0,5	0,0	0,0	2,8	
Lågflygning för primärkarta			0,2					0,2	
IT-investeringar kart-mätning			0,2					0,2	
GNSS/totalstationer kart-mät o KLM			0,9					0,9	
Digital tvilling			0,5					0,5	
Byte bil KLM					0,4			0,4	
3D-databas			0,2					0,2	

Nämnd/objekt	Mkr	Fleråriga större projekt T.o.m. 2022	Budget 2023	Varav beaktad tidsförsk	Plan 2024	Plan 2025	>=2026	S:a: 23-25	Anm
Nytt handläggningsstöd KLM			0,3		0,1			0,4	Fortsatt handläggningsstöd.
Miljöverksamhet			0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	1,0	
E-tjänster o automatiserade processer			0,5		0,5			1,0	
Lednings- och stödverksamhet			2,8	0,0	1,5	4,0	0,0	8,3	
Stadsutvecklingsprojekt			1,0		0,5	1,0		2,5	Mindre utvecklingsprojekt, flyttad från Væghållnings ram till LOS
Stadsdelsutveckling södra Stadsdelarna			1,0		1,0	1,5		3,5	Satsning södra stadsdelarna, flyttad från Væghållnings ram till LOS
IT-investeringar LOS			0,3			0,5		0,8	
Digitalisering och automatisering			0,5			1,0		1,5	
Exploateringsprojekt			51,5	19,2	20,2	21,1	3,0	92,8	Projekt specificeras i denna handling på sidan om exploateringsbudget.
S:a exl exploateringsprojekt			316,8	61,5	188,0	177,3	61,9	679,0	
Ombudg/tidsförskjutning			-54,7		-46,7	-36,0		-137,3	
S:a exl exploateringsprojekt			262,1	61,5	141,3	141,3	61,9	544,7	
Exploateringsprojekt			51,5	19,2	20,2	21,1	3,0	92,8	Flera exploateringsprojekt fortsätter efter 2023.
Summa totalt			313,6	80,7	161,5	162,4	64,9	637,5	
-varav Stridsbergsbron			51,3	3,5	0,0	0,0	0,0	51,3	

Den röda tråden

Bilaga till kommunfullmäktiges mål- och resursplan 2020–2023 som visar den röda tråden i styrningen från kommunfullmäktige till nämnderna. Nämnderna har tagit fram mål som ska bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade mål och i denna bilaga redovisas dessa.

De följande tre sidorna visar nämndernas framtagna mål till respektive prioriterat mål.

